

Møte torsdag den 19. februar 2009 kl. 10

President: Thorbjørn Jagland

Dagsorden (nr. 54):

1. Interpellasjon fra representanten Jan Sahl til samferdselsministeren:

«Hurtigruta er en viktig del av infrastrukturen langs kysten. Med sine mange anløpssteder, fra Bergen til Kirkenes, betyr hurtigruta svært mye for lokalsamfunn langs kysten og ikke minst for turistnæringen. «Lonely Planet» karakteriserer hurtigruta som «verdens beste båtreise». Men hurtigruta byr ikke bare på vakre opplevelser for turistene. Betydelige mengder gods går med hurtigruta, og for mange fiskerikommuner, spesielt i Finnmark, utgjør kjøll og frys med hurtigruta eneste farbare vei vinterstid. Nå er Hurtigruten i en krevende økonomisk situasjon, og selskapet tar grep for å møte situasjonen. Regjeringen har bidratt med nødvendige strakstiltak for å møte de kortsiktige utfordringene.

Hvordan ser statsråden for seg at hurtigrutekonseptet, slik vi kjenner det i dag, kan bevares og utvikles slik at vi også i framtiden kan sikre daglige seilinger Bergen–Kirkenes?»

2. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Olemic Thommessen, Kari Lise Holmberg, Sonja Irene Sjøli og André Oktay Dahl om gjennomgang av skolesituasjonen til mindreårige asylsøkere bosatt i mottakssentre (Innst. S. nr. 134 (2008–2009), jf. Dokument nr. 8:130 (2007–2008))
3. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Elisabeth Aspaker, Odd Einar Dørum, Hans Olav Syversen og Karin S. Woldseth om å be Regjeringen ta de nødvendige skritt for å sørge for at staten ikke påberoper seg foreldelse ved søksmål fra tidligere barnehjemsbarn mv. (Innst. S. nr. 133 (2008–2009), jf. Dokument nr. 8:17 (2008–2009))
4. Forslag fra stortingsrepresentant Gjermund Hagesæter på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre oversendt fra Odelstingets møte 13. februar 2009 (jf. Innst. O. nr. 43):

«I

Stortinget ber Regjeringen etablere en ordning som indeksregulerer beløpene for hhv. egenutført og innkjøpt FoU i Skattefunn-ordningen hvert år.

II

Stortinget ber Regjeringen styrke Skattefunn-ordningen ved at regelen om maksimal timesats på 500 kroner fjernes.

III

Stortinget ber Regjeringen styrke Skattefunn-ordningen ved å fjerne regelen om at ved personal- og indirekte kostnader, begrenses antall timer for egne ansatte til maksimalt 1 850 timer pr. år.

IV

Stortinget ber Regjeringen gjeninnføre tilskuddsordningen for ulønnet arbeid som ikke omfattes av den

ordinære Skattefunn-ordningen med virkning fra og med arbeid som er utført i 2008. Ulønnet arbeid som har funnet sted i 2006-2007, gis tilskudd i form av bagatellmessig støtte på samme måte som for perioden 2002-2005.

V

Stortinget ber Regjeringen evaluere hvordan Skattefunn-ordningen kan innrettes for å bidra bedre til forskning og utvikling også for større virksomheter.

VI

Stortinget ber Regjeringen opprette et eget styringsorgan for Skattefunn, med flertall av brukerrepresentanter.»

5. Forslag fra stortingsrepresentant Gjermund Hagesæter på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. februar 2009 (jf. Innst. O. nr. 43):

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett 2009 legge frem forslag om å utvide skattefradragordningen for tilbakeføring av underskudd slik at også selskaper som ikke har hatt overskudd de to foregående årene før underskuddsåret, samt bedrifter med større underskudd enn 20 mill. kroner, også blir omfattet av ordningen.»

6. Referat

Minnetale over tidligere stortingsrepresentant Olaf Øen

Presidenten: Ærede medrepresentanter!

Tidligere stortingsrepresentant for Arbeiderpartiet, Olaf Øen er død, 83 år gammel.

En lang arbeidsdag og et brennende politisk engasjement er over. Olaf Øen startet yrkeslivet sitt som skogsarbeider og linjearbeider ved NSB i krigsårene. Han deltok aktivt i hjemmestyrkene og fikk Deltakermedaljen for det. Senere deltok han i Tysklandsbrigaden.

Ifølge avisen Hallingdølen vil Olaf Øens navn for all ettertid være knyttet til industriutbyggingen i Nes kommune. Han var ordfører for Arbeiderpartiet der fra 1963 og i ti år. Det var i disse årene det moderne Nes vokste fram, med industri-, turist-, bolig- og vannverksutbygging. Det var det å skaffe arbeidsplasser som var jobb nummer én for Olaf Øen. Den dag i dag kan man se resultatene av hans innsats i form av trygge og gode arbeidsplasser i hjemkommunen hans. Det sies gjerne om Olaf Øen at han er den enkeltperson som har betydd mest for Nes kommune de siste 50 årene.

Etter å ha møtt som vararepresentant på Stortinget i mange år, ble han fast representant fra 15. januar 1976 til høsten 1989, dvs. i 14 år og én dag. I denne perioden var han medlem i både landbruks-, forsvars- og samferdselskomiteen. Han engasjerte seg og markerte seg i en rekke saker, som i vannkraftutbyggingen i Veig og Dagali, nasjonalparken på Hardangervidda, stamveien mellom Oslo og Bergen, flyplassen på Dagali og heimevernsskolen på Torpo.

Det han kanskje vil bli mest husket for, var da han som saksordfører for ny hovedflyplass, talte sitt parti midt imot. Så fikk også Olaf Øens stedsvalg for ny hovedflyplass, Hurum, et dramatisk flertall på Stortinget i første omgang, selv om det endte med Gardermoen. Sårene etter

den opprivende flyplasstriden i 1988 ble aldri helt leget. Olaf Øen ble vel aldri helt ferdig og forsonet med de mest aktive motstanderne av Hurum-alternativet.

Olaf Øen vil i ettertid først og fremst bli husket som riks- og distriktpolitiker. Han var imidlertid også opptatt av utenrikspolitikk, og var bl.a. delegat ved FN's generalforsamling. I april 1980 reiste Olaf Øen sammen med forsvarsminister Thorvald Stoltenberg på en observasjonstur i Sør-Libanon. Der ble han vitne til den Israel-støttede Major Haddads angrep på sivilbefolkningen og på FN-styrkene. Den norske delegasjonen opplevde selv å bli beskutt. Etter denne episoden ble Olaf Øen svært opptatt av Midtøsten-konflikten, og meldte seg ut av Israels venner her på Stortinget.

Alle som kjente Olaf Øen, vet at han var en energisk, viljesterk og handlekraftig mann, en politiker som kjempet for det han trodde på, alltid med rak rygg og blanke våpen. I tillegg til alle sakene som Olaf Øen målbevisst og energisk engasjerte seg i på Stortinget, ble han også en effektiv døråpner for mange hallinger og en mann som stadig talte Buskeruds sak. Etter tiden på Stortinget gikk han tilbake til kommunal- og distriktpolitikken med særlig vekt på eldrepolitikken.

Olaf Øen var en resultatorientert politiker. Han gikk rett fram hvis det var nødvendig. Han pakket aldri meningene sine inn i bomull. Derfor ble han av sine politiske motstandere oppfattet som å være en hard negl, men samtidig sier de som kjente ham, at han var et romslig og jovialt menneske.

Vi minnes Olaf Øen for hans virke på Stortinget, og lyser fred over hans minne.

Representantene påhørte stående presidentens minnetale.

Presidenten: Fra Fremskrittspartiets stortingsgruppe foreligger søknad om sykepermisjon for representanten Kari Kjønås *Kjos* fra og med 19. februar og inntil videre.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten, Tove Nyhus, innkalles for å møte i permisjonstiden.
3. Tove Nyhus innvelges i Lagtinget for den tid hun møter for representanten Kari Kjønås *Kjos*.

Presidenten: Tove Nyhus er til stede og vil ta sete.

Representanten Anders Anundsen vil framsette et representantforslag.

Anders Anundsen (FrP) [10:05:39]: På vegne av representantene Per Sandberg, Ib Thomsen, Tord Lien og meg selv er det en glede å legge frem forslag om nødvendige lovendringer slik at Statens vegvesen og andre statlige aktører må betale saksbehandlingsgebyr på linje med private aktører.

Presidenten: Representanten Per-Willy Amundsen vil framsette et representantforslag.

Per-Willy Amundsen (FrP) [10:06:14]: På vegne av representantene Siv Jensen, Åge Starheim, Ib Thomsen og meg selv har jeg gleden av å fremsette et forslag om å styrke arbeidsgivers styringsrett til uniform og bekledning samt forhindre etablering av særrettigheter for særskilte grupper.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak n r. 1 [10:06:43]

Interpellasjon fra representanten Jan Sahl til samferdselsministeren:

«Hurtigruta er en viktig del av infrastrukturen langs kysten. Med sine mange anløpssteder, fra Bergen til Kirkenes, betyr hurtigruta svært mye for lokalsamfunn langs kysten og ikke minst for turistnæringen. «Lonely Planet» karakteriserer hurtigruta som «verdens beste båtreise». Men hurtigruta byr ikke bare på vakre opplevelser for turistene. Betydelige mengder gods går med hurtigruta, og for mange fiskerikommuner, spesielt i Finnmark, utgjør kjøll og frys med hurtigruta eneste farbare vei vinterstid. Nå er Hurtigruten i en krevende økonomisk situasjon, og selskapet tar grep for å møte situasjonen. Regjeringen har bidratt med nødvendige strakstiltak for å møte de kortsiktige utfordringene.

Hvordan ser statsråden for seg at hurtigrutekonseptet, slik vi kjenner det i dag, kan bevares og utvikles slik at vi også i framtiden kan sikre daglige seilinger Bergen–Kirkenes?»

Jan Sahl (KrF) [10:07:57]: Det er med forundring jeg i flere medier i dag kan lese svaret fra Navarsete på dagens interpellasjon. Det føyer seg etter mitt skjønn inn i utallige eksempler på at denne regjeringen ikke tar Stortinget på alvor. Jeg hadde trodd at ministeren hadde interesse av å lytte til Stortingets syn før det blir trukket endelig konklusjon i denne saken. Men både NRK Nordland og Harstad Tidende kjenner svaret før Stortinget blir orientert. Navarsete sier hun vil lytte til Landsdelsutvalget for Nord-Norge, og det er bra, men altså ikke til Stortinget. Dette er alvorlig i seg selv, men de løsninger som vi blir forespeilet gjennom media, har langt alvorligere konsekvenser.

Riksvei 1 langs kysten, hurtigruta, har en lang og stolt historie. Det var kaptein og stortingsmann Richard With som fikk ideen til å starte en fast skipsrute langs kysten, som skulle gå både natt og dag – et dristig eksperiment, mente mange. Dette var i 1893, men ideen var levedyktig – det vet vi i dag. Men i dag seiler Hurtigruten i hardt vær. Konseptet, slik vi kjenner det, står i fare for å forsvinne. Selskapet er i en presset situasjon, og det økonomiske fundamentet for driften er usikkert.

Staten har alltid spilt en viktig rolle i driften av hurtigruta, og det er et nasjonalt ansvar å sørge for at det konseptet kan leve videre. I 1893 var det tilskuddet hurtigruta fikk, på 15 000 kr. I dag snakker vi heller om mange mil-

lioner, og virkeligheten er mer komplisert. Flere tiltak må iverksettes. Derfor mener jeg det er nødvendig at Stortinget tar debatten om hurtigrutas framtid. Det haster med å komme til avklaringer. Vi kan ikke la hurtigruta seile på grunn.

I 1893 la D/S Vesteraalen ut fra Trondheim på historiens første hurtigrutetur nordover mot Hammerfest. 115 år senere har i alt 34 byer og tettsteder stor nytte og glede av skipene som seiler ruten Bergen–Kirkenes. Gjennom 115 års drift, i godvær og uvær, har hurtigruta gått nordover og sørover jevnt og trutt. Ja, den har blitt en institusjon og en viktig del av infrastrukturen langs kysten.

For gods- og persontransport er hurtigruta uvurderlig. Den er også en stor turistmagnet. Som jeg nevner i min interpellasjon, har «Lonely Planet» karakterisert hurtigruta som «verdens beste båtreise». Og sist søndag, 15. februar, kunne vi lese en svært interessant reiseskildring i The New York Times. Den anerkjente journalisten Paul Schneider hadde valgt hurtigruta framfor Karibia-cruise, og han angret ikke! Båtreisen beskrev han som magisk og episk. Ja, bedre norgesreklame skal vi lete lenge etter.

Hurtigruta befester sin posisjon som Norges mest kjente varemerke i verden. Hurtigruta er altså ikke bare de stolte båtene som seiler langs kysten, den er en turistmagnet. Det hurtigruta genererer av verdier, er svært mye mer enn det som vises i selskapets regnskaper.

Men hurtigruta byr ikke bare på vakre opplevelser for turistene. Betydelige mengder gods går med hurtigruta. I 2007 var det hele 134 000 tonn fraktberegningsvekt som gikk med hurtigruta. Det tilsvarer 10 000 trailere som holdes unna små fylkesveier langs kysten. Hurtigruta hadde videre i 2007 over 370 000 distansepassasjerer og godt over 400 000 gjestedøgn og i overkant av 38 000 biler om bord.

For mange fiskerikommuner, spesielt i Nord Norge, utgjør fisketransporten med hurtigruta eneste farbare vei vinterstid. Det er tverrpolitisk enighet om at vi må få mer godstransport over fra vei til bane og sjø. Hurtigrutas daglige ankomst i nord og sør er et svært viktig virkemiddel for å få til nettopp det. Vi må også huske på at hurtigruta opprettholder en unik havnestruktur langs kysten, og mange arbeidsplasser vil gå tapt dersom flere av disse havnene må legges inn årene.

Jeg er glad for at Regjeringen ved endring av budsjettet for 2008 bevilget 125 mill. kr i strakstiltak. Det var kompensasjon for NO_x-avgift for det første halvåret, og dels også en generell økonomisk kompensasjon for å sikre at tjenestetilbudet blir opprettholdt omtrent i tråd med gjeldende avtale. Kristelig Folkeparti er glad for det, selv om det kom litt i seneste laget.

Hurtigruten ASA er et børsnotert selskap og ikke eid av staten. Men det er ingen tvil om at uten den avtalen som Hurtigruten har hatt med staten, hadde ikke hurtigruta eksistert. Staten og statsråden sitter med hovedansvaret for hurtigrutas framtidige skjebne. Det kan det ikke herske noen tvil om. Det er også bakgrunnen for min interpellasjon her i dag.

Jeg har hatt vanskelig for å tro at statsråd Navarsete ville være bekjent av å være den statsråden som lot Hur-

tigruten seile sin egen sjø, men der kan det, ifølge media i dag, faktisk se ut som jeg har tatt fullstendig feil.

Jeg fraskriver ikke selskapet ansvar, langt derifra. Men vi skal huske at Hurtigruten virkelig har tatt ansvar. De er i gang med en restrukturering av hvordan de driver selvselskapet, de konsentrerer seg om kjernevirksomheten, altså hurtigruta langs kysten, og de selger ut andre virksomheter. Det er bra at Hurtigruten gjør dette. Selskapet skal selvfølgelig ta sin tørn.

Jeg registrerer at Hurtigruten ASA selv er av den oppfatning at avtalen med staten ikke kan fortsette i sin nåværende form. Jeg tar derfor til etterretning at det nå er nødvendig å foreta ny utlysning av strekningen Bergen–Kirkenes, og Kristelig Folkeparti har klare synspunkt på den nye anbudsutlysningen.

Når vi nå står foran en ny anbudsrunde, vil jeg slå fast noen særlig tydelige og viktige krav som jeg ber statsråden merke seg:

- Kristelig Folkeparti vil opprettholde dagens seilingsmønster.
- Det må stilles klare krav til stor godskapasitet på alle båtene.
- Alle må ha kjøle- og frysetilbud om bord, og gods må prioriteres foran biler som følger turister på tur.
- Kutt i seilingsdøgn på vinteren er etter Kristelig Folkepartis mening uaktuelt. Det vil svekke hurtigrutas stilling som godstransportør. Kombinert med uvær kan det medføre at hurtigruta seiler forbi enkelte havner så ofte at godstransporten flyttes over til vei, stikk i strid med øvrige prioriteringer.
- Det må stilles klare krav til transportstandard, og Kristelig Folkeparti er innforstått med at det kan medføre krav om større statsstøtte.

For øvrig må jeg si at jeg misliker signalene som Landsdelsutvalget for Nord-Norge har kommet med. Det kan etter Kristelig Folkepartis syn ikke være Landsdelsutvalgets oppgave å sende signaler om at Nord-Norge er fornøyd med et sterkt redusert seilingsmønster. Jeg har lest igjennom de innspill som Landsdelsutvalget har fått fra kystkommunene i Nord-Norge, der det er et unisont budskap om opprettholdelse av dagens rutetilbud. Landsdelsutvalgets innstilling er etter mitt skjønn ikke i tråd verken med næringslivets ønske eller folkeviljen i Nord-Norge.

Jeg hadde håpet at en statsråd fra Senterpartiet i større grad hadde vist evne til å lytte til folkeviljen i Distrikts-Norge, men den gang ei, ifølge media. Navarsete vil kutte anløp på vinteren, ja hurtigruta skal drives med lønnsomhet. Jeg spør: lønnsomhet for hvem – for selskapet eller staten? Drives intercitytrafikken i østlandsområdet med lønnsomhet for staten? Nei, selvfølgelig ikke! Dette føyer seg inn i en trend hos den rød-grønne regjeringen, som fullstendig har gått vekk fra de løfter som ble gitt til Nord-Norge da nordområdestrategien ble presentert i Tromsø i 2006.

La meg avslutte med følgende oppsummering: Formålet med statens kjøp av sjøtransporttjenestene er å sikre daglig og helårig seilingsmønster for hurtigruta mellom Bergen og Kirkenes. Dette konseptet må fortsette. Staten

har hovedansvaret for å sikre dette også i framtiden. Det er bra at Regjeringen har bidratt med nødvendige strakstiltak for å møte de kortsiktige utfordringene. Men la meg stille følgende spørsmål til slutt: Hvordan ser statsråden for seg hurtigrutekonseptet, slik vi kjenner det i dag? Kan det bevares og utvikles, slik at vi også i framtiden kan sikre daglige seilinger Bergen–Kirkenes? Og, viktig: Kan statsråden bekrefte at Stortinget får anledning til å ta stilling til anbudskonseptet før utlysning finner sted?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:17:39]: Eg må innleiingsvis få ta sterk avstand frå angrepa frå representanten Jan Sahl i høve oppslaga i nordnorske aviser. Desse oppslaga er tufta på drøftingar i høve deltakinga mi i Nordland Senterparti sitt fylkesårsmøte sist helg. Senterpartiet er oppteke av hurtigruta. Senterpartiet var ein viktig pådrivar for at det ikkje i førre anbudsrunde vart firedagars segling, som Bondevik II-regjeringa føreslo som eit alternativ. Det ville vore merkeleg om ikkje dette viktige temaet vart teke opp i tilknytning til fylkesårsmøtet i Nordland Senterparti. Det har ingen samanheng med dagens debatt. Eg vil lytte særers nøye til debatten i dag, og ta det med i det arbeidet som eg gjer i departementet. Eg har stor respekt for Stortinget!

Hurtigruta har ei lang historie, heilt tilbake til 1893. Tilbodet har vore og er viktig for folk og næringsliv langs kysten. Det er grunnen til at det offentlege i lang tid har kjøpt transporttenester frå hurtigruteselskapa.

Ved utgangen av 2001 vart det etablert ein ny fem-årig avtale om direktekjøp av sjøtransporttenester frå 2002. Etter EØS-avtalen måtte dette kjøpet notifikiserast i ESA. ESA korta ned avtaleperioden til tre år, og kravde at eventuelle framtidige kjøp av tenester skulle gjerast etter ein open, etterprøvbar og ikkjediskriminerande prosess. Det vart òg kravd at eventuelt framtidig kjøp måtte grunngivast i ei vurdering av behovet for offentleg kjøp av transporttenester på den aktuelle strekninga.

Basert på ein transportstandardanalyse gjennomført ved Transportøkonomisk institutt vart saka lagd fram for Stortinget i desember 2003. Bondevik II-regjeringa la til grunn at transportstandarda ikkje kunne vurderast uavhengig av kostnader knytte til tenestekjøpet. I lys av det vart det skissert to alternativ for tenestekjøpet. Det eine alternativet var å føre vidare eksisterande seglingsmønster med heilårlege, gjennomgåande, daglege seglingar frå Bergen til Kirkenes. I tillegg vart det skissert eit alternativ med ei todelt løysing med ulike krav til kapasitet sør og nord for Tromsø. Dette alternativet la opp til fire seglingar i veka.

Stortingsfleirtalet på si side ynskte å halde oppe eksisterande seglingsmønster med heilårlege, gjennomgåande, daglege seglingar Bergen–Kirkenes. På dette grunnlaget vart kystruta Bergen–Kirkenes lyst ut for konkurranse hausten 2004. Konkurransen førte berre til eitt tilbod, som kom frå dei dåverande hurtigruteselskapa OVDS og TFDS, som seinare fusjonerte til det som i dag heiter Hurtigruten ASA. Avtale mellom Samferdselsdepartementet og hurtigruteselskapa vart inngått i desember 2004 for perioden 2005–2012. Etter denne avtalen kjøper staten sjø-

transporttenester på strekninga mellom Bergen og Kirkenes for totalt 1899,7 mill. 2005-kroner. Selskapa forplikta seg på si side til daglege seglingar heile året mellom Bergen og Kirkenes i avtaleperioden. Selskapa skulle òg tilby godskapasitet mellom Tromsø og Kirkenes.

Departementet og selskapet førte forhandlingar om revisjon av avtalen i 2007 og 2008. Bakgrunnen for forhandlingane var endringar i rammevilkår. Det gjeld som kjent innføring av NO_x-avgift, men òg gjeninnføring av differensiert arbeidsgjevaravgift, som denne regjeringa har fått på plass. Regjeringa har vore spesielt oppteke av å sikre konkurransesituasjonen til Hurtigruten i høve til utanlandske cruiseriarrang. Ein del av mannskapet har derfor etter 2007 kome inn under nettolønsordninga. Dette styrkjer selskapet med om lag 90 mill kr. i året. Selskapet på si side trekte òg inn utvikling i drivstoffkostnader i forhandlingane.

Som interpellanten er vel kjend med, enda forhandlingane med at selskapet fekk ei tilleggslyøving på 125 mill. kr hausten 2008. Lyøvingane var ein kompensasjon for NO_x-avgifta, men òg ein generell kompensasjon som følgje av den vanskelege økonomiske situasjonen selskapet var kome i. I forståing med lokale styresmakter vart det i tilleggsavtalen òg opna for at Hurtigruten kan ta ut eit skip av drifta om vinteren. Eg registrerer at selskapet også i media har gitt uttrykk for at det er godt nøgd med avtalen. Eg skal innrømme at eg har vore uroa over situasjonen i selskapet, og er svært nøgd med at både eigarar og kreditorar har stilt opp med meir kapital og betre vilkår etter at avtalen med staten kom på plass – og det var avhengig av at avtalen kom på plass.

Hurtigruten ASA opplyste i ei børs melding i august i fjor at det ikkje kunne stå ved eksisterande avtale. I lys av det er departementet i gang med arbeidet med å skulle lyse tenesta ut på nytt så snart råd er, med tanke på oppstart av ny avtale før gjeldande avtale går ut i 2012. I dette arbeidet er det viktig å få kartlagt kva behovet er for lokale og regionale reiser på kyststrekninga. Det vil vere utgangspunktet for utlysning av tenesta. Samferdselsdepartementet har bedt om eventuelle innspel om det framtidige seglingsmønsteret frå aktuelle fylkeskommunar, Landsdelsutvalet for Nord-Noreg og Namdalen og Vestlandsrådet. Høyringsfristen for dette går ut i desse dagar. På grunnlag av eksisterande avtale og innspel frå høyringsinstansane vil det verte gjort ei vurdering av korleis tilbodet bør vere i framtida. Det gjeld krav til kapasitet, frekvens og stoppmønster. Ulike alternativ vil måtte vurderast, m.a. i lys av krav til venta ressursbruk, på same måten som Bondevik II-regjeringa gjorde det.

Eg opplever å ha ein god dialog med dei aktuelle fylkeskommunane i saka. Og eg vil rose alle dei fylkespolitikarane som er med i den krevjande prosessen med å sjå på korleis tilbodet kan utviklast utan at kostnadene vert for høge, men likevel sikre eit robust og føreseieleg hurtigrutetilbod til folk og næringsliv langs kysten. Det krev politisk mot å ta tak i slike saker. Eg opplever at dei lokale og regionale politikarane i Nord-Noreg og langs vestlandskysten har det nødvendige motet og den nødvendige evna til å tenkje konstruktivt om kva som vil tene kysten best på kort sikt og på lang sikt. Det må vurderast om auka fleksibilitet for

selskapet, slik eit utval sett ned av Landsdelsutvalet har rådd til, ikkje berre vil kunne redusere kostnadene, men òg styrkje inntektsgrunnlaget for turistsverksemda slik at behovet for statleg kjøp vert redusert.

Hurtigruten ASA driv i dag ein todelt produksjon der den kommersielle turistproduksjonen er dominerande. Det statlege kjøpet vert på sett og vis ein tilleggsproduksjon, sjølv om det er ein viktig basis for drifta av hurtigruta. Det har vore ei utfordring å vite kor det kommersielle tilbodet sluttar og det offentlege kjøpet tek til. Det vil det òg vere i arbeidet med konkurranseutsetjing denne gongen.

Samferdselsdepartementet si rolle er avgrensa til den delen av produksjonen som omhandlar det statlege kjøpet av lokale og regionale passasjertenester, og å avklare plikta til å tilby kapasitet for gods. Denne avgrensinga må gjerast for at det skal vere i tråd med gjeldande regelverk for kjøp av tenester. Etter at det er avklart kva som skal kjøpast, vil tenesta verte lyst ut for konkurranse i EØS-området.

Hurtigruta er riksveg 1 i Noreg. Det er eit tilbod som har vore eksisterande i lang, lang tid, og som framleis er forbunde med tryggleik for framkomst og for viktige tenester for næringsliv og fastbuande langs kysten. Det er eit for viktig tema til at det skal verte til eit politisk spel. Eg håpar at dagens debatt vil vise det same politiske motet og den same konstruktive viljen til dialog i denne salen som lokale og regionale politikarar frå Bergen til Kirkenes viser. Eg skal lytte nøye til debatten og dei forslaga og innspela som kjem.

Jan Sahl (KrF) [10:26:01]: Jeg takker samferdselsminister Navarsete for svaret, og vil bare understreke at jeg i utgangspunktet ikke har forutsetning for å kunne vite når de ulike uttalelser ble gitt. De er referert i NRK Nordland og i Harstad Tidende i dag, knyttet opp mot min interpellasjon. Min reaksjon på morgenen i dag var at jeg oppfattet dette som et svar på min interpellasjon. Jeg skjønner nå på det ministeren sier, at det ikke er det. Det tar jeg selvfølgelig til etterretning og håper at vi kan ha en konstruktiv debatt utover akkurat det.

Så vil jeg allikevel spørre Navarsete om hun står ved de uttalelsene som hun er referert på etter fylkesårsmøtet i Nordland Senterparti, der NRK skriver følgende:

«– Trafikken mellom Bergen og Kirkenes må drives lønnsomt, sier samferdselsminister Liv Signe Navarsete (Sp).

Nå åpner hun for endringer i Hurtigrutens framtidige seilingsmønster. Endringene kan innebære kutt i anløp i vinterhalvåret.

Hun understreker at hun vil lytte nøye til innspill fra Landsdelsutvalget for Nord-Norge.»

Det siste forundrer meg litt, for Landsdelsutvalget for Nord-Norge representerer tre fylkeskommuner som ennå ikke har tatt sine avgjørelser. I alle de tre fylkeskommunene er denne saken høyaktuell nå på det første møtet på nyåret, som stort sett er i februar måned for alle de tre nordnorske fylkeskommunene. Jeg håper jo at ministeren vil lytte til de signalene som kommer derfra.

Videre fikk jeg ikke noe svar på om Regjeringen vil

legge opp til at vi får en proposisjon før dette legges ut på anbud – som den forrige regjeringen gjorde. Når det blir store endringer i tilbudet, vil jeg mene at det bør være en sak som blir debattert i Stortinget.

Så vil jeg også mene at Stortinget i forrige runde viste seg sitt ansvar bevisst og tok en selvstendig avgjørelse. Jeg var personlig ordfører for saken. Det endte opp i at et samlet storting gikk inn for det hurtigrutetilbudet som vi har i dag, etter et sterkt engasjement i salen. Jeg håper at vi fortsatt skal kunne ha det engasjementet her, og så får vi se hvor vi ender til slutt. For Kristelig Folkeparti er det uhyre viktig, som jeg understreket i innledningen min, at man ikke kutter i seilingsmønsteret om vinteren, særlig med tanke på at resultatet av det vil bli at fiskeindustrien i veldig stor grad vil flytte godset fra sjø til vei. Det er stikk imot det som er gitt av signaler ellers når det gjelder å ta vare på miljøet framover.

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:29:36]: Nok ein gong må eg presisere at opptaket med NRK vart gjort sist laurdag i Bodø. Men legg det til side.

Det er ei viktig sak me drøftar her i dag. Eg gløymde rett og slett å kommentere at sjølv sagt skal Stortinget få debattere. Dersom det her vert store endringar, må det leggjast fram for Stortinget før anbodet går ut, på same måten som sist. Det skulle berre mangle at ei så viktig sak ikkje skulle drøftast i denne salen.

Når det gjeld Landsdelsutvalet, er det samansett av dei tre nordlegaste fylka. Sjølv om dei ikkje har hatt fylkesting, tek eg for gitt at fylkesutvalet har drøfta denne saka nøye, og fylkesutvalet eller fylkesrådet, som det òg er i eit fylke, går vel ut frå dei fleste partia. Dei innspela som kjem, må ein vente er godt forankra i det politiske miljøet i dei tre nordnorske fylka.

Eg har òg hatt møte med dei andre fylkeskommunane som ikkje er med i Landsdelsutvalet, og prøver å halde ein god dialog òg med dei, for det er klart at dette tilbodet er særdeles viktig i Nord-Noreg, men det er òg viktig langs heile kysten ned til Bergen.

Me har eit sterkt ynske om å få meir gods på kjøp og meir gods på bane. Det er nedfelt i Regjeringas politikk, og i den samanhengen er sjølv sagt hurtigruta òg eit særdeles viktig tilbod.

Så må eg òg minne om at årsaka til at Hurtigruten er komen i den situasjonen selskapet no er, er ikkje i utgangspunktet avtalen med staten. Ein kunne gjennomført den avtalen med langt mindre tonnasje enn det Hurtigruten har investert i. Det er val som styret og leiinga i Hurtigruten har gjort, og det er val som dei står ansvarlege for – og tek ansvar for. Dei har aldri prøvd å snakke seg bort frå det. Når me no skal utforme eit nytt anbod, handlar det om å få eit tilbod som folk langs kysten kan ha nytte av og vere fornøgde med. Det er ikkje så lenge sidan representanten Sahl var medlem av eit regjeringsparti, og då veit han – som òg var veldig tydeleg i proposisjonen frå Bondevik II-regjeringa – at ein sjølv sagt er nøydd til å ta omsyn til dei økonomiske forholda. Det gjorde Bondevik II-regjeringa, og det er eg forplikta til å gjere som forvaltar av fellesskapens midlar. Men eit godt tilbod langs kysten

er eg særdeles oppteken av. Det er eg heilt sikker på at me gjennom eit godt arbeid framover skal evne å få til.

Bendiks H. Arnesen (A) [10:32:55]: Jeg er glad for det store engasjementet som er ute i landet for å beholde hurtigruta som en meget viktig transportør og som turistmagnet for Norge.

Interpellanten framfører mange viktige argumenter i denne interpellasjonen. Samtidig har interpellanten kommet med noen utsagn til pressen som forundrer meg. Ifølge pressen mener interpellanten at dagens regjering har vist svært lite initiativ for å berge hurtigruta, særlig de to siste årene. Interpellanten burde jo vite at den sittende regjering har tatt mange viktige grep for å berge hurtigruta. La meg i likhet med statsråden nevne noen eksempler.

I 2006 ble det vedtatt en nettolønnsordning som bidrog til å gjøre hurtigruta langt mer konkurransedyktig når det gjelder turisttrafikken langs kysten fra Bergen til Kirkenes. Denne ordningen trådte i kraft 1. juli 2007 og har bidratt til at hurtigruta har klart å beholde sin rolle som et meget viktig reiselivsprodukt. Nettolønnsordningen innebærer ca. 100 mill. kr årlig i pluss for selskapet, noe som forbedrer konkurransesituasjonen betydelig.

Interpellanten burde kjenne til at Regjeringen i 2008, slik statsråden sa, bidrog med 125 mill. kr for å bedre driftssituasjonen for Hurtigruten slik at den kan opprettholde seilingsmønster og eksisterende anløp. Jeg synes dette med all tydelighet viser at interpellanten tar feil i sin kritikk av det Regjeringen har gjort i denne sammenheng.

Interpellanten burde ikke glemme at for nesten nøyaktig fem år siden la regjeringen Bondevik fram et forslag som innebar et alternativ med å bryte opp hurtigrutas seilingsmønster. Etter det jeg kan huske, innebar dette en type rutetilbud fra Bergen til Tromsø og et langt dårligere rutetilbud fra Tromsø til Kirkenes. Dette forslaget medførte sterke reaksjoner fra innbyggerne langs kysten og fra oss som den gangen var i opposisjon. Som kjent endte dette med at også de daværende regjeringspartier stemte mot forslaget fra sin egen regjering. Så det interpellanten nettopp sa, føler jeg er ganske sterkt omskrevet. Jeg tør ikke tenke på hva som hadde skjedd dersom ikke dette alternativet hadde blitt så ettertrykkelig nedstemt. Da hadde vi neppe hatt behov for denne debatten og denne interpellasjonen som representanten Sahl har fremmet. Jeg synes derfor at interpellanten burde ha berømmet den sittende regjering i stedet for å kritisere. Nå har statsråden invitert til samarbeid og dialog. Det er det vi trenger på vegne av kystens folk.

Jeg deler interpellantens syn, at det nå må bli langsiktighet og trygghet omkring hurtigrutas framtid. For mange kystsamfunn er hurtigruta det viktigste transporttilbudet både for mennesker og gods. For disse lokalsamfunnene er hurtigruta faktisk enda viktigere enn toget er for dem som har tilgang til dette transportmidlet. Jeg kan ikke tenke meg en situasjon hvor det gjøres kutt i seilingsmønster og anløp som rammer de kystsamfunn som har aller mest bruk for hurtigruta. Det vil gjøre ubotelig skade for både næringsliv og bosetting om det skulle skje.

Vi må heller ikke glemme at for mange små kystsam-

funn er hurtigruta avgjørende viktig for driften av havne- ne. Jeg vil også advare sterkt mot en endring av seilings- og anløpsmønster som kan få negative konsekvenser for hurtigruta som reiselivsprodukt. Vi må ikke glemme at når turistene kommer til Norge, er det ikke bare for å reise med hurtigruta og for å se pen natur, men i minst like stor grad for å se store og små levende kystsamfunn hvor kulturlandskapet er i hevd, og hvor det er liv og røre. Ved å svekke samferdselstilbudet og denne helheten for hurtigruta kan også turistmagneten ødelegges.

Jeg har stor tiltro til at statsråden og Regjeringen vil gjøre alt som er mulig for å ta hensyn til både distrikterne og reiselivsnæringen i denne sammenheng. Vi trenger hurtigruta også i årene som kommer, noe annet kan bli kostbart for nasjonen.

Øyvind Korsberg (FrP) [10:38:04]: La meg først bare starte med å si meg helt enig med forrige taler når det gjelder kritikken mot Bondevik-regjeringen – der Kristelig Folkeparti var med – for hadde det som Bondevik-regjeringen foreslo for fem år siden, blitt vedtatt, hadde vi ikke hatt noen hurtigrute i dag. Så jeg synes interpellanten har mot når han reiser denne debatten, og særlig når han klarer å glemme den historikken Kristelig Folkeparti har i denne saken.

Det er mange temaer som har vært oppe når det gjelder hurtigruta. Jeg skal kommentere noen av dem, bl.a. dette med endret seilingsmønster. Jeg tror det viktigste man kan slå fast, dersom man skal gå inn på sånne typer tanker, er at den avtalen man har i dag, må reforhandles. Og så tror jeg man må bestemme seg for hva hurtigruta skal være. Skal det være det som hurtigruta er i dag: en viktig transportør langs kysten både i form av lokal- og regionaltrafikk og varer, eller skal det være turistbåt? Det går selvfølgelig an å kombinere disse to tingene, men skal man gjøre det, må hensynet til lokalbefolkningen og næringslivet gå først, og så kan turistene komme. Man kan ikke gjøre det motsatt, fordi da blir det en ufullstendig tjeneste for næringslivet.

Dersom man eventuelt skal gjøre sånne endringer, skal man også konsekvensutrede hva dette vil ha å si for lokalsamfunnene langs kysten. Sånn som jeg vurderer situasjonen i dag, er det viktig at man har et seilingsmønster som i dag, med daglige anløp langs kysten.

Hurtigruten har jo en lang historikk – og mye god og stolt historikk. Selskapet har gjennom mange, mange tiår vært drevet veldig godt, og så kom det dessverre en periode for en del år siden da selskapet ikke ble drevet så godt. Man har også hatt eiere som etter mitt syn har vært dårlige eiere, som ikke har satt krav til ledelsen, som har blitt med på den ferden som den tidligere ledelsen av Hurtigruten har lagt opp til. Det synes jeg man kan se konsekvensene av i dag, og denne nye ledelsen, som jeg har større tiltro til, har jo overtatt et selskap i full storm ute på sjøen. Det tror jeg er en krevende øvelse.

Den situasjonen Hurtigruten har kommet opp i, er sammensatt. Det vi kan gjøre her på Stortinget, og som tidligere regjeringer kunne ha gjort, er å gjøre noe med rammevilkårene for Hurtigruten. Jeg kan nevne noe: Man kan gjøre noe med drivstoffkostnadene. Det har ikke vært vilje til å

gjøre noe fra denne regjeringens side, heller ikke hos tidligere regjeringer. Vi i Fremskrittspartiet har i denne salen fremmet forslag på forslag om å kutte i drivstoffavgiften, men det har blitt nedstemt hver eneste gang. Denne regjeringen klarte også å innføre også NO_x-avgift, som rammet selskapet hardt. Man har innført nettolønnsordning, riktignok halv nettolønnsordning. Dersom man hadde ønsket det, kunne man hatt full nettolønnsordning. Der har også tidligere regjeringer vært fraværende.

Hurtigruten bruker store midler på markedsføring i utlandet. Vi i Fremskrittspartiet har fremmet en rekke forslag i denne salen om at staten skal bruke betydelig mer midler på å markedsføre Norge som turistmål i utlandet. I forbindelse med siste budsjett foreslo vi 1 milliard kr mer. Dersom de forslagene hadde blitt vedtatt, kunne situasjonen for Hurtigruten vært mye bedre enn den er i dag, for da hadde ikke behovet for å bruke så mye midler på markedsføring vært til stede. Så når man reiser en interpellasjon og deltar i debatten om hurtigruta og er bekymret for dette, må man også tenke på de tiltakene man kunne ha satt inn for å bedre rammevilkårene for Hurtigruten.

Så har jeg også merket meg at enkelte i SV mener at staten skal kjøpe seg inn i Hurtigruten. Det er vel et forslag som bare er ute i det offentlige rom, og som ikke blir framsatt i denne salen. Det er altså en argumentasjon for å lure det norske folk; man har tilsynelatende en annen politikk enn det som er realiteten. Men jeg merker meg også at man fra denne regjeringens side behandler selskaper ulikt. Når SAS kommer i økonomisk trøbbel, slenger staten 800 mill. kr etter selskapet. Så man behandler selskapene som man er medeier i, ulikt, men samtidig lager man ikke gode rammevilkår for private selskap, og det synes jeg er uheldig.

Elisabeth Aspaker (H) [10:43:22]: Representanten Sahl skal ha ros for at han har satt hurtigruta på dagsordenen.

Det er ingen hemmelighet at Hurtigruten sliter tungt på grunn av høy gjeldsbelastning og mye uutnyttet kapasitet utenom sommermånedene. I morgen avholdes ekstraordinær generalforsamling, som ventelig vil stadfeste en ny kapitalutvidelse. Etter tøffe runder med de norske og internasjonale bankene som i dag er selskapets långivere, har det også lyktes å få på plass lånebetingelser selskapet kan bære.

For oss som bor langs leia, er det ikke mulig å forestille seg kysten uten hurtigruta på sin daglige ferd mot nord eller sør. For en del mindre steder på kysten må hurtigruta kunne sammenlignes med navlestrengen, og ses på som uunnværlig som befrakter av folk og gods.

Hurtigruta har lenge framstått som et fyrtårn i utviklingen av reiselivet i Fjord-Norge og Nord-Norge. Reiselivsnæringens betydning for sysselsettingen er økende og et viktig supplement til primærnæringene også utenom byer og større tettsteder. Som en av våre sterkeste merkevarer ute i verden er hurtigruta viktig i markedsføringen av Norge som turistland – og skaper ringvirkninger langt utover det enkelte skip.

Derfor mener Høyre dette er en god investering, og at

det er helt utenkelig at staten ikke skal stille opp og ta et medansvar for å sikre daglige seilinger fra Bergen også i framtiden.

Hurtigruta må være det nærmeste vi kommer et nasjonalt ikon. «Verdens vakreste sjøreise» er unik, med nærkontakt med vill natur og landskap som varierer fra minutt til minutt, fra time til time og fra dag til dag. Det er ikke tilfeldig at hurtigruta på strekningen Bergen–Kirkenes gang på gang er blitt priset som et av de ypperste reiselivsprodukter i verden. Samtidig er det en realitet at Hurtigruten konkurrerer i et tøft internasjonalt marked og er svært sårbar når verdenskonjunktorene svikter. På hjemmebane har selskapet fått økt konkurranse av tradisjonell cruisebart i sommermånedene.

Høyres begrunnelse for fortsatt statlig engasjement i Hurtigruten er todelt: hensynet til lokalbefolkningen og hensynet til turistnæringen. Hurtigruten har bak seg tunge år som følge av skiftende rammebetingelser. Fra Høyres side finner vi det riktig å påpeke at den rød-grønne regjeringen med sitt avgiftsopplegg har skapt store utfordringer for selskapet, samtidig som samferdselsministeren uforklarlig lenge vegret seg for å gå i dialog med selskapet for å finne fram til tiltak som kunne avhjelpe den vanskelige situasjonen.

Til tross for at Hurtigruten har igangsatt omfattende omstillingsprogrammer, har rekordhøye bunkerskostnader, høye renter og innføring av NO_x-avgift bidratt til at innsparingsgevinstene ble spist opp. Det økonomiske utføret selskapet har havnet i, har vært alvorlig, med høy gjeld og en flåte dårlig tilpasset vinterhalvåret, da man opererer med en betydelig overkapasitet. Vintersatsingen i Antarktis, med cruise fra pol til pol, og sommersatsingen på Grønland har gitt nye, attraktive produkter, men uten at dette har kunnet kompensere for lavt vinterbelegg Bergen–Kirkenes.

I denne meget krevende situasjonen har det vært skuffende å oppleve at myndighetene ved Samferdselsdepartementet altfor lenge toet sine hender. Uviljen mot å revurdere vilkårene i hurtigruteavtalen, noe selskapet har bedt om gjentatte ganger, har vært påtakelig. Heldigvis har dette nå endret seg. Samferdselsministeren og Regjeringen har omsider kommet på banen og signalisert vilje til å bidra for å få et bærekraftig hurtigrutekonsept.

Jeg har forståelse for at mange kystordførere slåss for å sikre økonomien i havnene sine, men jeg har liten forståelse for at dette skal være et ansvar Hurtigruten alene skal pålegges. Når det nå åpnes for visse endringer i seilingsmønster, må det også ses i lys av at turistene om bord ofte ønsker seg mer landtid underveis for å kunne oppleve mer av norsk natur og kultur. Lengre liggetid noen steder vil bety at hurtigruta kan skape enda større ringvirkninger og legge grunnlaget for en ny, aktivitetsbasert turisme. Jeg tror at dette kan gjøre hurtigruteproduktet enda mer attraktivt, ikke minst nedover i yngre aldersgrupper, og dermed utvide kundegrunnlaget for hurtigruta.

Hurtigruta skal fortsatt betjene kystbefolkning og næringsliv, men nye veier og fastlandsforbindelser har gitt alternative tilførselsveier mange steder. En ny hurtigruteavtale må også bygge på denne erkjennelsen.

Engasjementet rundt hurtigruta er sterkt – og med rette. Hurtigrutas rolle som motor for reiselivet langs kysten og som innfallsport til Norge er av uvurderlig betydning. Derfor er det riktig å få på plass en ny hurtigruteavtale med staten som langsiktig partner og kjøper av tjenester som et viktig tilskudd til driften.

Lena Jensen (SV) [10:48:04]: «Verdens vakreste sjøreise» er det best kjente norske reiselivsproduktet ute i verden, nå også i versjonen «Hunting the light». Vi nordfra, og mange flere, vet hvor fantastisk lyset i sine mange fasetter er nordpå, både det blågrønne om vinteren og dagslyset hele døgnet om sommeren.

11 pst. av utenlandske hotellovernattinger i Norge skjer på hurtigruta, og om lag 50 pst. av utenlandske overnattinger i Nord-Norge skjer på hurtigruta. Det legges igjen store summer i kjøp og tjenester i Kyst-Norge. Hurtigruta er kystens viktigste motor i reiselivet.

Men hurtigruta er ikke bare vårt mest kjente reiselivskonsept, den er også kystens riksvei, for persontransport og gods – ikke minst gods, tørrgods, kjølevarer og frossenvarer – samt at den er bilferje. Fra Trondheim og nordover brukes det meste av godskapasiteten. Det er litt dårligere nordfra og sørover. Derfor er det en viktig sak representanten Sahl tar opp.

Representanten Sahl har vist stort engasjement for hurtigruta, og det skal han ha ros for. Men vi bør ha i minne at da regjeringen Bondevik la kystruten Bergen–Kirkenes ut på anbud, var det «gitt at dette er mulig innenfor dagens ramme for statlig tjenestekjøp». Hadde det blitt rammen, ville vi ikke hatt noen interpellasjon i dag. Da ville hurtigruta bli lagt i bøyene i 2004 – for fem år siden.

Dersom vi går lenger tilbake i historien, la regjeringen Syse i 1990, med en samferdselsminister fra Kristelig Folkeparti, fram et forslag som ville medført at hurtigruta var blitt lagt ned for 19 år siden. Men regjeringen ble nedstemt også den gangen. Regjeringene utgått av Jan Sahls parti har ingen glitrende historie. Men Stortinget satte foten ned både i 1990 og i 2004.

Men den avtalen som ble inngått på bakgrunn av vedtaket i 2004, var for dårlig. Rammene var utilstrekkelige, og selskapet har ikke stort handlingsrom innenfor avtalen. Det har vært mange brottsjører for Hurtigruten de siste årene. Alle endringer har ESAs granskende øyne på seg. I etterpåklokskapens lys kan en si at selskapet kunne latt være å gi anbud, kastet kortene. Men de hadde jo investert mye, og falt konseptet sammen, ville det også gå ille. Altså: anbud eller ikke – pest eller kolera.

Det har vært en del utfordringer i selskapets struktur og drift, med administrasjon i mange byer og et stort direktørkorps. Det kan sies mye om det, men det vi bør fokusere på, er: Er hurtigruta viktig for samferdsel på kysten og som reiselivsaktør?

Innenfor dagens avtale har Regjeringen gått inn med kompensasjonsordninger for NO_x- og bunkersprisøkning som en straksløsning. Det har vært bra og viktig for å greie brottsjøene nå, men vi trenger en langsiktig løsning som gjør at så vel kystens riksvei som reiselivsproduktet overlever og utvikler seg med forutsigbarhet og langsiktighet.

For mange lokalsamfunn er hurtigruta viktig som transportmiddel. Nordover går det dagligvarer, byggevarer og emballasje til fiskeindustrien. Sørover går det frossenfisk. Det er over 1 000 årsverk i hurtigruta. Som reiselivsprodukt er det vårt viktigste. Og reiselivsproduktet er nøye knyttet sammen med transportruten. Det er koblingen mellom å være passasjerbåt og fraktskute som legger til i byer og små kystsamfunn, som skiller hurtigruta fra cruisetrafikken, som gjør at våre besøkende opplever Norge på en helt annen måte – blir en del av et folkeliv. Men det er også denne koblingen som gjør at kostnadene blir store. I denne koblingen ligger muligheter, men også utfordringer.

Regjeringen legger opp til en ny avtale allerede i år, ut fra erkennelsen av at dagens avtale ikke er levedyktig til 2013, som er slutten av dens løpetid. I et tidsperspektiv til 2013 er det fare for – ja, meget sannsynlig – at den ville havarert.

Men vi står overfor noen veldig vanskelige valg. Dersom vi ønsker å beholde hurtigruta i nåværende utgave, med daglige seilinger året rundt fra Bergen til Kirkenes, må vi påregne et offentlig kjøp som er betydelig høyere enn dagens. Dersom kostnadene skal reduseres, vil produktet måtte endres. Det kan bety endret anløpsmønster, f.eks. at det ikke blir daglige seilinger i lavsesongen, kanskje heller ikke i skuldresesongen. Det vil redusere hurtigrutas betydning for distansepassasjerer og også redusere tilbudet på godssiden. Men enda verre kan det bli dersom havner kuttes, for da er det fare for at de små havnene rammes i de lokalsamfunn som er mest avhengige av tilbudet. Det vil jeg advare sterkt imot.

Jeg har gjort meg til talskvinne for at staten skal ha en mer aktiv politikk for å styrke selskapet, og har lansert forslag om at staten burde foreslå en rettet emisjon som kunne redusert selskapets gjeld og styrket tilliten til selskapet. En direkte kobling kan man gjøre opp mot SAS, der staten er en mindretallseier, med en eierandel på 14,3 pst. Staten har gått inn med en rettet emisjon i dette selskapet på 800 mill. kr for å styrke selskapets egenkapital. For å utvikle hurtigruta er det viktig at man ser på om staten kan gå inn som en medeier.

Borghild Tenden (V) [10:53:51]: Jeg takker interpellanten for at han reiser dette viktige temaet.

Venstre er opptatt av å legge til rette for bærekraftig bosetting og næringsutvikling i distriktene. Hurtigruten har tradisjonelt vært en viktig forutsetning for dette langs kysten. Hurtigruten representerer også en utvikling og en ressurs for en gryende og nyskapende turistnæring i distriktene.

Norske fjorder er en av de mest etterspurte turistattraksjoner. Det må satses enda mer på markedsføring av disse samt legges en strategi for utvidelse av turistnæringen.

Venstre mener det er viktig å legge forholdene til rette for videre bærekraftig drift av hurtigruten og de delene av denne driften som er avgjørende for landsdelen. Transport sjøveien er også positivt for miljøet sett i forhold til transport langs vei. Sjøtransporten kan særlig på lengre strekninger vise til betydelige miljøbesparelser når det gjelder utslipp av klimagasser, men også i forhold til lokal for-

urensning og miljøbelastning, da transporten føres utenom områder med tett bebyggelse.

Hurtigruten er nå inne i en økonomisk krevende situasjon, og mange frykter at deres lokale tilbud forsvinner. I all hovedsak står det mellom lokale ønsker om anløp sett opp mot rasjonalisering av driften som helhet for å sikre denne på lang sikt. Dette er ingen lett avveining.

Uansett vil hurtigruten være avhengig av tilrettelegging fra storting og regjering for fortsatt drift i framtiden. En må se på total samfunnsnytte – bosetting, næringsliv, som er avgjørende å ha i nærhet til de store fiskeressursene. Derfor har Venstre store forventninger til at Regjeringen i forbindelse med Nasjonal transportplan styrker sjøtransportens stilling, slik at vi kan få mer trafikk over fra vei til kjø. Som sjøfartsnasjon har vi gode forutsetninger for å lykkes i en slik satsing. Det er miljømessig klokt, og det vil være verdifullt for bosettingen og næringsutviklingen langs den langstrakte kysten vår.

Jeg har registrert at det fra sjøfartens side er lagt vekt på behovet for bl.a. logistikknutepunkter for mer rasjonell og effektiv håndtering av gods i tilknytning til havnene, og vil gjerne utfordre statsråden på om dette er noe Regjeringen ønsker å følge opp med økt satsing i forbindelse med Nasjonal transportplan.

Avslutningsvis: Venstre ser fram til en ny anbudsrunde, og vi har en god dialog med våre lokale folkevalgte, som har et svært stort engasjement i denne saken. Jeg støtter interpellanten i ønsket om en debatt her i Stortinget dersom det blir gjort store endringer, og jeg er glad for at samferdselsministeren her i dag bekrefter at det vil bli åpnet for dette.

Jan Sahl (KrF) [10:56:58]: Jeg vil takke for engasjementet fra hver enkelt representant som har vært oppe og gitt uttrykk for sitt syn på hurtigruta. Det man kan konstatere etter at samtlige partier har vært representert her, er at det er et sterkt engasjement i Stortinget for å ta vare på hurtigruta og det seilingsmønsteret som vi har i dag, og legge til rette for en bærekraftig utvikling av hurtigrutekonseptet framover. Det er jeg selv veldig glad for.

Så bare noen korte kommentarer til bl.a. Bendiks H. Arnesen, som brukte første delen av innlegget sitt til å gi uttrykk for forundring over min kritikk. Min kritikk kom i den fasen da Regjeringen satt på gjerdet og Hurtigruten sleit. Det tok svært lang tid, det gikk tregt før departement og statsråd var på banen, og vi kunne faktisk ha opplevd at Hurtigruten hadde gått konkurs før de endelige tiltakene kom. Men da tiltakene kom, var de veldig bra, og det har jeg skrytt av, både kompensasjonen for NO_x-avgiften på 125 mill. kr og det at man har lagt til rette for at man skal berge konseptet nå framover til man får avgjort en ny anbudsrunde. Det er veldig bra.

Så konstaterer jeg som sagt at det har vært en rimelig samstemt melodi gjennom hele debatten her at vi ønsker å ta vare på konseptet. Jeg er veldig glad for ministerens klare svar når det gjelder at vi skal få saken til Stortinget før anbudspapirene går ut. Da kan det jo være interessant å spørre hva slags tidsperspektiv det er på det, om man regner med å komme med det slik at vi får sjan-

sen til å behandle det før Stortinget går fra hverandre før sommerferien.

Helt til slutt utfordrer jeg ministeren på om de uttalelsene som er gitt til pressen i forbindelse med Senterpartiets landsmøte, er Senterpartiets og eventuelt ministerens standpunkt i utgangspunktet, når man går inn i den avsluttende fasen. Det betyr, så vidt jeg kan skjønne, et betydelig kutt i vinterhalvåret.

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:59:49]: Eg vil takke for ein god debatt om eit viktig tema. Det er viktige spørsmål som er drøfta, som angår folk langs kysten. Og viss det er noko denne debatten viser, er det nettopp eit breitt engasjement for hurtigruta. Debatten viser òg at det er lettare å vere veldig positiv og veldig for når ein sit i opposisjon enn når ein sit i posisjon. For Høgre, Venstre og Kristeleg Folkeparti la jo fram ei stortingsmelding, St.meld. nr. 16 for 2003–2004, om framtida og seilingsmønsteret til hurtigruta, og nokre viktige moment stod dei tre partia heilt samla om i regjering. Punkt 1: Transportstandard kan ikkje vurderast uavhengig av kostnad. Punkt 2: Regjeringa meiner det samla sett ikkje bør vere aktuelt å betale meir enn i dag. Og punkt 3: Dersom prinsippaløysinga overstig dagens ressursbruk, vel ein det alternative tilbudet. Dette kan ein lese av samandraget i Innst. S nr. 125 for 2003–2004. Det var standpunkta til dei tre dåverande regjeringspartia, Høgre, Kristeleg Folkeparti og Venstre. Berre Høgre stod fast på desse standpunkta i Stortinget.

Det er flott å høyre Høgre si lovprising av hurtigruta i dag, men i same innstilling kan ein lese:

«Komiteens medlemmer fra Høyre mener at ressursbruken knyttet til offentlige kjøp av denne transporttjenesten bør være innenfor dagens nivå, og at dette sikres slik det legges opp til i stortingsmeldingen»
– altså sikre at ein ikkje tek eit dårlegare tilbud enn det Stortinget då samla seg om, med fire seglingar i veka, og ikkje daglege, og ei delt løysing.

Og:

«Disse medlemmer konstaterer at det ikke er flertall for denne løsningen, men vil likevel understreke at ressursbruken ikke må overstige dagens nivå.»

Då vert det rart å kritisere meg og Regjeringa for at me kjem for seint og for lite, når me har sikra differensiert arbeidsgjevaravgift, som utgjer 28 mill. kr årleg, og nettoløn, som utgjer 90 mill. kr årleg. Me har lagt ein sum på 125 mill. kr på bordet. Det er ikkje heilt i tråd med det dei tre partia som då sat i regjering, meinte at ein skulle ha. Det er tvert imot ei heilt anna satsing, det er ein heilt annan måte å lytte til Hurtigruten på. Ja, me brukte litt tid på det. For det å forhandle fram ein slik avtale er ikkje så enkelt. Me har også ESA å halde oss til, som iallfall eitt av dei tre partia er veldig positivt innstilt til – dei vil gjerne ha EU-medlemskap i tillegg.

ESA har sete på ryggen vår, og sit på ryggen vår no, når det gjeld kva løysingar me skal velje som ikkje kjem innunder statsstøtte – at me vert skulda for å gi statsstøtte – som igjen vil ramme Hurtigruten. Viss me går inn på løysingar som me isolert sett kunne ynskje oss, men som i etterkant vil krevje at Hurtigruten må betale tilbake, vil

det vere eit slag som Hurtigruten kanskje ikkje vil greie å stå oppreist mot.

Tidspunktet kan eg ikkje seie akkurat no, nettopp fordi dette er kompliserte rundar. Me må altså notisere til ESA, me må gå dei nødvendige rundane for å sikre at det me kjem med til Stortinget, er solid og skikkeleg. Eg kan berre seie på vegner av Senterpartiet – eg trur eg òg kan seie det på vegner av Regjeringa – at dette er eit spørsmål som me kjem til å jobbe med med det største alvor. Me skal sikre gode tenester langs kysten. Me skal sikre hurtigruta i framtida.

Presidenten: Debatten i sak nr. 1 er dermed avsluttet.

Sak nr. 2 [11:03:39]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Olemic Thommessen, Kari Lise Holmberg, Sonja Irene Sjøli og André Oktay Dahl om gjennomgang av skolesituasjonen til mindreårige asylsøkere bosatt i mottakssentre (Innst. S. nr. 134 (2008–2009), jf. Dokument nr. 8:130 (2007–2008))

Presidenten: Etter ønske fra familie- og kulturkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe og 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til tre replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på takerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

May Hansen (SV) [11:04:19] (ordfører for saken): Jeg vil berømme forslagsstillerne, for dette er en sak og en problemstilling som både posisjon og opposisjon er opp-tatt av og har stort fokus på, nemlig å få på plass et godt skoletilbud over hele landet til mindreårige asylsøkere.

En samlet komité viser i innstillingen til brev av 10. oktober 2008, hvor Barne- og likestillingsdepartementet og Kunnskapsdepartementet sier at det vil kunne være grunn til at det blir foretatt en nærmere vurdering av både lovverket, praktiseringen av dette og andre utfordringer når det gjelder opplæringen til mindreårige asylsøkere bosatt i barnevernets omsorgssentre og til mindreårige som bor sammen med sine omsorgspersoner i asylmottak. En samlet komité understreker at den er glad for dette, da det er spesielt viktig ettersom de barn og unge som det her er snakk om, har mange og sammensatte utfordringer når de kommer til Norge. Det er også viktig for integrering og norskopplæring at en får et godt skoletilbud på plass så raskt som mulig. Men så slutter enigheten i komiteen. Jeg vil nå vise til hva flertallet sier, og så får opposisjonen argumentere for sine merknader.

Flertallet viser til at det er satt ned en interdepartemental gruppe ledet av Kunnskapsdepartementet, bestående av

representanter fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Kommunal- og regionaldepartementet og Barne- og likestillingsdepartementet, som i 2008 har arbeidet med spørsmål knyttet til minoritetsspråklige elever som kommer til Norge sent i skoleløpet.

Deler av det arbeidet den interdepartementale gruppen har behandlet, er nå nedfelt i mandatet til utvalget for likeverdig opplæring for minoritetsspråklige i barnehage, grunnskole, videregående opplæring og høyere utdanning, utnevnt i statsråd 24. oktober 2008. Denne gruppen vil fortsette sitt arbeid hvor den drøfter spørsmål knyttet til minoritetsspråklige elever. Utvalget skal foreta en helhetlig gjennomgang av opplæringstilbudet for minoritetsspråklige barn, unge og voksne i barnehage, grunnskole, videregående opplæring og høyere utdanning. På bakgrunn av denne gjennomgangen skal utvalget foreslå endringer og tiltak som kan bedre læringsutbyttet og læringsmiljøet. Det er spesielt framhevet at utvalget skal vurdere og foreslå tiltak knyttet til hvordan den ordinære opplæringen i grunnskolen og videregående opplæring fungerer i praksis for minoritetsspråklige, inkludert asylsøkere. Utvalget skal også foreslå eventuelle endringer i innhold, strukturer og rammer.

Utvalget skal avgi en delinnstilling om barnehage og grunnskole mot slutten av 2009, og endelig innstilling innen 1. juni 2010.

Vi er fra flertallets side fornøyd med den jobben som nå gjøres, men jeg vil også påpeke at Stortinget ved behandlingen av statsbudsjettet for 2009 vedtok en styrking av satsen for opplæring av enslige mindreårige asylsøkere under 15 år med 15 mill. kr. Det er med dette lagt til rette for en kvalitativ styrking av opplæringstilbudet til denne aldersgruppen. Det er viktig at vi nå får på plass et omsorgs- og undervisningsopplegg for dem mellom 15 og 18 år, og jeg vil presisere at det jobbes med dette, og at det skal på plass så raskt som det er praktisk mulig. Dette er presisert av flertallet i budsjettinnstillingen for 2008–2009.

Flertallet i komiteen vil på bakgrunn av det arbeidet som nå gjøres, foreslå at forslaget vedlegges protokollen.

Karin S. Woldseth (FrP) [11:08:29]: Jeg måtte kravle meg ut av sykesenga i dag, så jeg håper at man bærer over med stemmen min.

Først vil jeg takke forslagsstillerne for at de setter fingeren på et viktig problem i forhold til de enslige mindreårige asylsøkerbarna. Det er klart at det er viktig at disse blir fulgt opp. Barn har en fantastisk evne til å tilpasse seg, og det må være viktig at disse barna får et tilbud straks de har blitt plassert i et mottak som barnevernet har ansvaret for.

Disse barna er en svært utsatt gruppe som har med seg langt tyngre bagasje enn de fleste. Noen har sett foreldrene bli drept, andre har selv vært barnesoldater, og andre igjen har vært utsatt for vold og misbruk. Det sier seg selv at dette er barn som Norge må ta vare på og gi et skikkelig tilbud til.

Det som bekymrer oss i opposisjonen, er selvsagt at Regjeringen ikke har noen straksplan for disse barna og ungdommene. Regjeringen har satt ned et utvalg som skal

se på skolesituasjonen for barn og ungdommer med minoritetsbakgrunn, og det er vel og bra. Men disse barna er spesielle, og de trenger et spesialtilbud – og de trenger det nå.

I Norden for øvrig har man ikke kommet like langt som i Norge når det gjelder enslige mindreårige asylsøkere. «Look to Norway» er blitt et begrep, også når det gjelder disse barna. Når nå Norden for øvrig, gjennom det arbeidet vi har gjort i Nordisk Råd, faktisk ser på hva Norge har gjort, og forsøker å få til lignende ting i sine land, skal vi være stolte av det, men ikke så stolte at vi velger å gjøre jobben bare halvveis. Nå har vi mottakssentre hvor barnevernet har ansvaret. Selv om det kanskje ikke virker helt optimalt ennå, har vi i hvert fall gitt barna et langt tryggere tilholdssted enn det de hadde tidligere.

Barn trenger trygghet, de trenger omsorg, de trenger kjærlighet, og de trenger opplæring, både i norsk språk for å kommunisere og i andre fag for å holde dem stimulert. Barn trenger oppfølging gjennom psykologer som kan hjelpe dem med deres traumer og fysiske helse, som ikke alltid er særlig god den heller. Da er det viktig at vi har et støtteapparat som kan samarbeide, og som har klare retningslinjer. Jeg håper at statsråden vil prioritere disse barna høyt, slik at vi som også møter andre lands problemstillinger, kan fortsette med å si «Look to Norway».

Björg Tørresdal (KrF) [11:11:29]: Asylsøkerbarn er først og fremst barn, dernest asylsøkerbarn. Alle barn i Norge skal uansett bakgrunn og uansett om de er her legalt eller illegalt, uansett om de er asylsøkerbarn eller norske barn, ha opplæring. Det er hjemlet i opplæringsloven tydelig og klart. Så egentlig har vi et lovverk godt nok for å sikre dem en tilpasset opplæring. Mener vi alvor med tilpasset opplæring, må vi ta disse barna, med deres bakgrunn, på alvor. Så lovverket i Norge er flott; det er innrettet for alle barn. Det er praktiseringen av lovverket som gir oss noen utfordringer.

Det ble avdekket før jul at det var barn i Østfold som ikke fikk opplæring i det hele tatt, og kommunen skyldte på at de var der midlertidig. Det er klart at en av de tabene vi kan gjøre for asylsøkerbarn, er at vi setter dem på vent. Det må ikke skje. Heldigvis avklarte kunnskapsministeren på spørsmål fra meg at opplæringsloven gjelder, og at alle barn skal ha opplæring. Hvis en vet at de skal ut av landet innen tre måneder, trenger en unntaksvis ikke sette i gang slik opplæring, men ellers – det gjelder alle de barn vi snakker om i dag – skal de ha opplæring med én gang. En skal ikke nøle før en setter i gang. Tilpasset opplæring er en utfordring for elevene fordi en mangler kompetanse rundt om i de kommunene det angår, men det er ingen unnskyldning for ikke å komme i gang.

Jeg er veldig glad for det forslaget som ligger til behandling her i dag, for det er konkret. Det setter fingeren på akkurat det som er utfordringen, nemlig: Hvordan skal vi rent praktisk gi disse elevene et godt tilbud? Og hvordan skal vi få til et samarbeid mellom mottakssentre, barnevern og skole? Jeg synes at flertallet nøler litt. Det er helt flott at en har satt ned et utvalg, det er helt flott at en

skal ha en gjennomgang og at en skal bygge kompetanse på dette området. Det skal en gjøre, men samtidig må en komme i gang.

Forslagene fra opposisjonen er konkrete forslag til hvordan en med øyeblikkelig virkning kan gi bedre skoletilbud til asylsøkerbarn. Det er veldig viktig at de kommer raskt i gang, nettopp fordi de har en vanskelig bakgrunn. Uavhengig av hvor de skal bo, trenger de opplæring i både språk og kultur. Veien til god integrering og til en god oppvekst går gjennom språk og opplæring.

Jeg håper at Regjeringen tar med seg disse gode forslagene fra opposisjonen, og at en parallelt med at en utreder og bygger kompetanse på området, setter i gang med konkrete tiltak for gruppen.

Men jeg har lyst til å oppsummere med å si: I dag sier loven at alle barn skal ha opplæring, og alle skal ha tilpasset opplæring. Tilpasset opplæring for denne gruppen betyr at en ser både på lengden på skoledagen, på egne ordninger, tolketjeneste og alt det som er gode forslag fra opposisjonen.

Jeg tar hermed opp forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre som er inntatt i innstillingen.

Presidenten: Representanten Björg Tørresdal har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Olemic Thommessen (H) [11:14:58]: Siden vi i fjor fremmet det forslaget som vi behandler her i dag, har skolesituasjonen for de mindreårige asylsøkerne i mottakssentrene ikke blitt særlig bedre. Det varsles om uklare signaler om hva opplæringstilbudet for denne gruppen skal være, hvordan finansieringen skal fungere, om det gis opplæring på bostedet, i barnevernet eller i skolen. Vergene gir oss tilbakemeldinger om at det er vanskelig å kjempe for det enkelte barns rettigheter hva angår opplæring, og skoleeier varsler om et sviktende tilpasset opplegg fordi man ikke vet om det er barnevern eller opplæring man er satt til å drive med overfor disse barna. Vi har urovekkende mange henvendelser om dette fra veldig forskjellige kanter.

Mye tyder på at Regjeringens svar på vanskelige utfordringer er å opprette utvalg og grupper. I denne saken har statsråden valgt å utvide mandatet for et allerede eksisterende utvalg, et utvalg som i utgangspunktet skulle arbeide med litt andre spørsmål enn opplæringstilbudet for mindreårige asylsøkere, som vi nå snakker om. Dette utvalget var således sammensatt med et noe annet mandat.

På flere punkter har reformen med barnevernets overtakelse av ansvaret for mindreårige asylsøkere vært lite forberedt og et dårlig gjennomtenkt prosjekt. Det har sviktet på mange områder. For det første er antallet barn langt overskredet kapasiteten i de opprettede statlige mottakene. Dette har selvsagt den konsekvens at man opererer med overbelegg flere steder. Samtidig avvirket man private løsninger og avslo tilbud om rammeavtaler med private aktører som hadde ledig kapasitet, og som var ønsket som mottak internt i barnevernet. For det andre har skoletilbudet og regelverket rundt hva slags opplærings-

tilbud disse barna nå har rett til, ikke vært gjennomgått tilfredsstillende i forkant av reformen. Dette har resultert i en uavklart finansieringssituasjon mellom stat, fylke og kommune og en uklar ansvarsfordeling mellom skoleeier og barnevern. Det har vært en meget mangelfull tolketjeneste og en uholdbar situasjon for vergene som er satt til å ivareta disse barnas rettigheter.

Det er kritikkverdig at man ikke foretok en grundigere planlegging og gjorde de nødvendige avklaringer før reformen ble iverksatt. Og det er enda mer underlig at man ikke umiddelbart iverksatte et arbeid for å få på plass løsninger på disse problemene da de ble brakt frem i lyset gjennom en rekke avisartikler og den politiske debatt.

Nå er situasjonen at alle de som skal håndtere disse utfordringene daglig, må vente på et utvalg som altså ble nedsatt i oktober 2008, som i utgangspunktet ikke hadde mandat til å se på disse spørsmålene, og som ventelig, så vidt jeg har forstått, skal levere sin innstilling 1. juni 2010. Deretter vil det antakelig gå ytterligere noe tid før det kan bli iverksatt konkrete endringer. Det tar altså denne regjeringen nesten tre år å komme med forslag til løsninger på utfordringer som barnevern, mottakssentre, skoler, skoleeiere, verger, tolker og andre tydelig har konkretisert for Regjeringen, utfordringer som statsråden erkjenner at det må gripes tak i for å finne frem til løsninger.

Vi synes kort og godt at dette går for smått. Vi synes kort og godt at Regjeringen ikke tar tak i et alvorlig problemområde som angår kanskje noen av de svakeste i vårt samfunn. Vi synes det er dumt og leit at posisjonen ikke tar problemene inn over seg på en måte som gjør at de kunne gått for de – synes vi – nokså opplagte kravene vi har stilt i det foreliggende forslaget. Vi opprettholder vårt forslag, og så får vi håpe at Regjeringen greier å få en fremdrift i dette som gjør at vi kan få anstendige forhold rundt opplæringssituasjonen for de barna vi her snakker om.

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:19:56]: Jeg er glad for at det er tverrpolitisk enighet i denne sal om at vi skal ha et bedre tilbud for enslige mindreårige asylsøkere. Men som alle her vet, har dette ansvaret blitt tyngre å bære, for den gangen vi tok denne beslutningen, var det 30 enslige mindreårige asylsøkere under 15 år. Nå er de siste prognosene 250. Det er klart at for kommuner som har tatt imot enslige mindreårige asylsøkere, har denne oppgaven blitt mer utfordrende enn det som opprinnelig var planen. Derfor vil jeg si at de som har arbeidet med disse barna, har gjort en veldig god jobb. Det gjelder bl.a. i Skiptvet og på Eidsvoll. Jeg har besøkt begge steder. Det er et godt arbeid som gjøres der, men vi må også være åpne for å forbedre dette tilbudet. Derfor har jeg i samarbeid med kunnskapsministeren sagt at vi vil se nærmere på både lovverket og praktiseringen av det. Kunnskapsministeren og jeg ønsker også å se på andre utfordringer når det gjelder opplæringen til mindreårige asylsøkere bosatt i barnevernets omsorgssentre og i asylmottak samt barn som bor sammen med omsorgspersoner i asylmottak.

Det er et arbeid Regjeringen allerede er i gang med. I 2008 opprettet Kunnskapsdepartementet en gruppe fra

flere departementer som skulle kartlegge problemstillingene rundt elever som kommer sent i gang i skolen. Arbeidet i gruppen tok utgangspunkt i en kartlegging av strukturelle rammebetingelser for opplæring av minoritetspråklig ungdom med kort botid i Norge. Denne kartleggingen ble utført av konsultentselskapet Rambøll og levert i februar 2008 på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet.

Arbeidet rundt den formelle opplæringen vil bli fulgt opp av utvalget for likeverdig opplæring for minoritetspråklige, det såkalte Østberg-utvalget. Mange av de spørsmålene som her har blitt diskutert, vil bli behandlet i dette utvalget.

Det er visse deler av dette representantforslaget som jeg nå vil komme nærmere inn på. Når det gjelder skoletidens lengde og omfanget av opplæring, står det i opplæringsloven. Lovens paragraf regulerer de ytre rammene for grunnskoleopplæring. Det er *ikke* fastsatt et bestemt antall uketimer, slik representantene later til å tro, jf. strekpunkt én i Dokument nr. 8:130 for 2007–2008.

Det følger av fag- og timefordelingen i Læreplanverket for Kunnskapsløftet at elevene normalt skal ha 7 496 undervisningstimer à 60 minutter i løpet av den tiårige grunnskolen. Tallet på undervisningstimer har ingen sammenheng med hvordan undervisningstiden faktisk skal organiseres.

Innenfor hovedtrinnet, altså barnetrinnet 1.–7. trinn og ungdomstrinnet 8.–10. trinn, fastsetter kommunen fag- og timefordeling på det enkelte årstrinn. Hver enkelt kommune har frihet til å tilrettelegge undervisningsenhetene innenfor det fastsatte timetallet.

Når det gjelder fritak fra opplæringsplikten, heter det i opplæringsloven § 2-1 fjerde ledd at kommunen helt eller delvis kan fritta en elev fra opplæringsplikten når hensynet til eleven tilsier det. Det skal foreligge en sakkyndig vurdering fra pedagogisk-psykologisk tjeneste før et slikt vedtak kan fattes. Fritak vil først og fremst være aktuelt når gjennomføring av opplæringsplikten vil virke urimelig overfor eleven. Fritak etter bestemmelsen innebærer ingen avkorting av elevens rettigheter. Eleven har rett til å fullføre opplæringen på et senere tidspunkt.

Svært få, om noen, av de barna og ungdommene det gjelder, har norskkunnskaper, slik representantene påpeker. Det fordrer, som det også står i forslaget, utstrakt bruk av tolk. Og det er igangsatt tiltak for å utdanne tolker. Høgskolen i Oslo startet høsten 2007 opp en permanent tolkeutdanning. Søkningen til denne utdanningen er god, og fullføringsraten ligger nå på ca. 90 pst. Det er bra. Høgskolen vil fra januar 2009 sette i gang den første påbyggingsmodulen. Målet er å kunne tilby en bachelorutdanning innen tolking.

Jeg er glad for at vi har fått denne diskusjonen. I det videre arbeidet er noe delegert til det såkalte Østberg-utvalget, men mange av disse forslagene vil vi også skotte til når vi arbeider med dette hver eneste dag. Jeg er opptatt av, som representantene har vært inne på, å løse de utfordringene man møter for det enkelte skolebarn, og vi har en kontinuerlig dialog med de kommunene som er berørt. Vi har tatt et stort ansvar i forhold til bygging av omsorgssentre, men antallet har blitt mye høyere enn det vi først forutså.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Olemic Thommessen (H) [11:24:38]: Jeg er glad for statsrådets positive signaler – jeg opplever dem i hvert fall som positive – og også oppklarende innspill under innlegget, til det hun mener må være at vi har misforstått situasjonen når det gjelder opplæringstid, fritaksordninger og organiseringen av undervisningen. Hvis det er slik at vi har misforstått dette, kan jeg forsikre statsråden om at vi er i godt selskap. Dette oppleves som et ganske stort problem på Eidsvoll – fra skolen, fra kommunen, fra vergene og fra forskjellige som er inne i dette. I så fall håper jeg at departementet vil ta initiativ til oppklaring her, ikke bare for opposisjonen, men også for dem som jobber med dette.

Så ble det referert til en rekke forskjellige utvalg og instanser som departementet jobber med, og mitt spørsmål er kort og greit: Hva slags fremdrift ser statsråden for seg i forhold til dette? Hvordan tenker departementet nå fremover for å bedre den konkrete situasjonen disse barna er i? For jeg regner da virkelig ikke med at statsråden vil vente til 1. juni 2010.

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:25:51]: Det er helt riktig at vi vil jobbe kontinuerlig sammen med de kommunene som er berørt – og som har gjort en veldig stor innsats. Det er også grunnlaget for at vi har bevilget ekstra midler, for vi ser at det å ta seg av opplæringen til en del av disse elevene, har vært mye mer ansvarfullt enn det man opprinnelig hadde regnet med. I begynnelsen tenkte man at disse barna skulle gå på forskjellige skoler og integreres, men man så etter hvert at behovet for kompetanse var så stort at man samlet de aller fleste i en spesiell klasse på ungdomsskolen. Så dette har vært utfordrende for kommunene. Det er også ansatt en egen person på omsorgssenteret for å ta seg av opplæringen og å bistå. Og omsorgssenteret har hatt et arbeid som i et vanlig hjem – å bistå med bl.a. lekselesing. Så det har vært en stor dugnad, og for mange har dette vært utfordrende, men vi har en kontinuerlig dialog med kommunene om dette.

Björg Tørresdal (KrF) [11:26:50]: Statsråden sa i sitt innlegg at det i dag er mulig innenfor opplæringsloven å avvike fra timetallet, og det er prosedyrer for det. Det er jeg enig med statsråden i. Men problemet med dagens ordning er at man må gå veien via PPT, og pedagogisk-psykologisk tjeneste tar tid. Og den tiden har ikke asylsøkerbarna. Så det som forslagsstillerne og opposisjonen her ber om, er at man kan bruke oppfølgingspapirene man har med seg fra mottakssentrene, altså at man kan få en raskere saksgang – og å kunne avvike fra opplæringsloven – for å få tilgang på tilpasset opplæring i større omfang enn det det er hjemmel for i dag. Altså: Disse elevene mangler en forhistorie i norsk skole. Mitt spørsmål til statsråden blir: Kan statsråden ta initiativ til at det kan bli enklere prosedyrer for å få en tilrettelagt undervisning for asylsøkerbarn?

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:27:41]: Når det gjelder lover, regler og prosedyrer, må det håndteres på ordnær måte gjennom utvalg, gjennom høringer – og på alle

måter. Men jeg mener at dette først og fremst handler om at det er folk som kan ta seg av disse barna. Det er ofte uavhengig av lover, regler og prosedyrer. Mange steder er det et økonomispørsmål. Det har vi også sett, og derfor har vi bevilget noen ekstra penger. Så jeg tror det handler om at det er mange voksne rundt dem som kan gi påfyll i forhold til den opplæringen som de ikke har med seg fra sitt hjemland.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk. Flere har heller ikke bedt om ordet til sak nr. 2. (Votering, se side 2097)

Sak nr. 3 [11:28:38]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Elisabeth Aspaker, Odd Einar Dørum, Hans Olav Syversen og Karin S. Woldseth om å be Regjeringen ta de nødvendige skritt for å sørge for at staten ikke påberoper seg foreldelse ved søksmål fra tidligere barnehjemsbarn mv. (Innst. S. nr. 133 (2008–2009), jf. Dokument nr. 8:17 (2008–2009))

Presidenten: Etter ønske fra familie- og kulturkomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 5 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 20 minutter, Fremskrittspartiet 15 minutter, Høyre 10 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter, Kristelig Folkeparti 5 minutter, Senterpartiet 5 minutter og Venstre 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette anses vedtatt.

Knut Werner Hansen (A) [11:30:03] (ordfører for saken): Saken vi i dag behandler, har vært tatt opp fra Stortingets side i mange sammenhenger. Saken ble grundig behandlet i St.meld. nr. 24 for 2004–2005 Erstatningsordninger for barn i barneheimar og spesialskular for barn med åtferdsvanskar. I den sammenheng vedtok Stortinget at erstatning til tidligere barnehjems- og spesialskolebarn på grunnlag av opphold i barnehjem eller spesialskole i perioden 1945–1980 skulle skje gjennom tilpassing av Stortingets billighetserstatningsordning – rettsferdsvederlag.

Som kjent er kravene til bevis senket, både sammenlignet med den alminnelige erstatningsretten og den ordinære billighetserstatningsordningen. Det skal videre legges mindre vekt på hvilke følger det som skjedde, har fått for den enkelte. Det skal legges avgjørende vekt på en egenerklæring og en bekreftelse på barnehjemsoppholdet. Den øvre beløpsgrensen ble også hevet til 300 000 kr.

Man kan også søke om billighetserstatning etter denne ordningen selv om man har fått erstatning fra kommunale erstatningsordninger for tidligere barnehjemsbarn.

Muligheten for å søke om billighetserstatning avskjærer imidlertid ikke adgangen for denne gruppen til å gå til erstatningssøksmål mot staten på grunnlag av det samme forholdet.

Under behandlingen av saken i Stortinget støttet en samlet familie-, kultur- og administrasjonskomité det daværende Barne- og familiedepartementets vurdering av at det ikke var behov for endringer i den alminnelige erstatningsretten tilpasset denne gruppen. Komiteen forutsatte imidlertid i en merknad at foreldelse ikke blir gjort gjeldende i saker som omhandler denne gruppen. Komiteens forutsetning var et viktig moment i statens vurdering av foreldesspørsmålet i den ene saken som har vært behandlet i rettssystemet. Staten måtte imidlertid også ta med flere andre prinsipielle og viktige momenter i den helhetlige vurderingen av om foreldelse skulle påberopes.

Hovedtanken bak reglene om foreldelse av erstatningskrav er at den skadelidte bør oppfordres til å framsette sitt krav innen rimelig tid etter at skaden er konstatert. Bevis hensyn taler for dette, ettersom bevis for hva som har skjedd – ikke minst hva som var årsaken til skaden – vil bli svekket eller gå tapt med tiden.

De fleste hensyn som foreldelsesreglene hviler på, gjør seg gjeldende i saker som dette. Dokumentbevis er tapt, og vitner og oppgitte overgripere er gamle og eventuelt også døde, og dermed avskåret fra å bidra med sin oppfatning av det som skjedde og imøtegå alvorlige beskyldninger som framsettes. Eventuelle vitneutsagn vil dessuten være preget av at faktum ligger rundt 40 år tilbake i tid.

De bevisproblemer domstolene vil stå overfor i barnehjemssakene, underbygges av at Stortinget foretok en særskilt tilpasning av sin billighetserstatningsordning for denne gruppen. Hovedregelen er at erstatningskrav foreldes tre år etter at den skadelidte fikk eller burde ha skaffet seg nødvendig kunnskap om skaden og den ansvarlige. Denne fristen er ment å gi den skadelidte rimelig tid til å vurdere om et erstatningssøksmål bør anlegges.

I den saken som har vært behandlet i rettsapparatet, og hvor staten påberopte foreldelse, var denne subjektive treårsfristen ute, i tillegg til de objektive fristene. Saksøker var for øvrig gjennom et forlik med Bergen kommune i 2002 tilkjent en samlet erstatning på 725 000 kr for de samme faktiske forhold som ligger til grunn for søksmålet mot staten. I tillegg vil vedkommende kunne søke billighetserstatning for oppholdet på barnehjemmet etter Stortingets tilpassede billighetserstatningsordning.

I den nevnte saken ble det særskilt forhandlet om foreldesspørsmålet i tingretten og i lagmannsretten. Det har således ikke vært forhandlet om realiteten i saken, herunder ansvarsgrunnlag for staten og årsakssammenheng mellom handlingene og skaden. Staten ble frifunnet i tingretten og i lagmannsretten, og anken ble ikke tillatt fremmet for Høyesterett. Lagmannsretten uttalte for øvrig at komitéuttalelsen i Innst. S. nr. 217 for 2004–2005 ikke er til hinder for at staten gjør gjeldende foreldelse i denne saken.

Til slutt vil jeg understreke det flere statsråder har framført overfor Stortinget, at foreldesspørsmålet vil bli konkret vurdert i hver enkelt sak som måtte bli reist mot staten. Den omtalte merknaden fra komiteen vil inngå som et sentralt moment i beslutningsgrunnlaget.

Spørsmålet om staten skal påberope seg foreldelse i disse sakene, vil også alltid bli vurdert i tråd med den «forsiktighetslinjen» som gjelder for staten, slik justisministeren redegjorde for i sitt svar til justiskomiteen vedrørende forslaget om endring i foreldelsesloven i forbindelse med barnehjemssakene.

Jeg anbefaler komiteens tilråding. Jeg antar at mindretallet i komiteen vil ta opp sitt forslag.

Eirin Faldet hadde her overtatt presidentplassen.

Karin S. Woldseth (FrP) [11:36:51]: Dette er tredje gang vi skal behandle saken om foreldelse i forbindelse med erstatning til barn i barnehjem og spesialskoler i perioden 1945–1980.

At vi i det hele tatt behandler dette spørsmålet igjen, er svært tragisk, særlig med tanke på hvilke forventninger dette stortinget har skapt hos mennesker som fikk sine barneår ødelagt av vold, overgrep og mishandling i offentlige institusjoner – institusjoner som altså skulle gi barna en trygg oppvekst, noe foreldrene til disse barna ikke alltid hadde evne eller vilje til. Foreldre overlot ansvaret for sine barn til det offentlige fordi de var nødt til det. Kanskje var det økonomiske grunner, kanskje var det mangel på husvære, eller kanskje var det en enslig mor som ikke hadde noe annet valg hvis hun skulle ha mulighet til å få seg en jobb. Og det offentlige tok barndommen fra en rekke barn her i landet – ved at de levde i konstant frykt og utrygghet.

Da disse utrolige sakene først ble avslørt i Bergen, trodde man at det dreide seg om en institusjon eller to, men det skulle snart vise seg at dette var noe som foregikk over hele landet.

Det ble først opprettet et nytt billighetserstatningsutvalg for å håndtere disse sakene. For ikke veldig lenge siden ble det opprettet enda ett, fordi man ikke fikk køene av saker unna. Saksbehandlingstiden er fremdeles bortimot to år – to år som mange av disse menneskene kanskje ikke engang har. Vi vet at disse sakene har blitt behandlet forskjellig i de ulike kommunene som plasserte disse barna på institusjoner eller i spesialskoler. Noen kommuner gir full erstatning, andre gir ingenting.

Familie-, kultur- og administrasjonskomiteen behandlet saken om erstatning til barnehjemsbarna og spesialskolebarna i 2005. Da trodde vi at vi var ferdige med saken. Ingen skulle skåre billige politiske poenger på bekostning av andres elendighet. Og det var en samlet komité – som saksordføreren helt riktig sa – som var enig i dette. Til tross for at noen av partiene nok kunne ha tenkt seg å gjøre formuleringene tydeligere, valgte vi altså å stå sammen og ha konsensus om det som ble innstillingen til Stortinget, og som et samlet storting sluttet seg til, nemlig at foreldelsesfristen ikke skulle gjøres gjeldende i disse sakene.

Statsråden sier i sitt svar til komiteen nok en gang at den omtalte merknaden – og da snakker vi om foreldelsesfristen – «vil inngå som et sentralt moment i beslutningsgrunnlaget». Et sentralt moment? Stortingets merknad skal være retningsgivende i tolkninger, og her skulle det ikke være nødvendig med tolkninger. Et samlet storting stod bak merknaden. Et samlet storting gav håp til ofre for offentlig vold, for offentlige seksuelle overgrep og for offentlige mishandlinger. Men så velger altså regjeringspartiene nok en gang å begå et offentlig overgrep.

Dette trenger man ikke å tolke. Representanten May Hansen var til stede i komiteen under hele behandlingen av denne saken i forrige periode. Det var også representantene Eirin Faldet, Torny Pedersen og Trond Giske fra Arbeiderpartiet, og vi var alle enige. Regjeringsadvokaten har nå åpenbart fått det siste ordet i saker av denne typen, hvor noen retter et privat søksmål mot staten. Han uttaler at den enstemmige merknaden fra komiteen ikke er rettslig bindende, for hvis komiteen den gangen mente at foreldelse ikke skulle gjøres gjeldende, ja så måtte Stortinget ha utformet en egen lovparagraf, eller man burde ha gitt regjeringen instruksjoner om hvordan disse sakene skulle håndteres. Det var jo nettopp det Stortinget gjorde. Vi sa at foreldelsesloven skulle settes til side i disse sakene. Vanskeligere var det ikke. Jeg beklager at jeg bruker så mye tid på dette, men jeg finner det nødvendig, siden noen åpenbart trenerer eller ikke ønsker å følge Stortingets intensjoner.

Så blir da den første saken prøvd for retten, hvor Regjeringsadvokaten nok en gang er inne i bildet og påberoper seg foreldelse. Og når vi leser svarbrevet fra statsråden til komiteen, blir det hele fullstendig kaos. Hun hevder i sitt brev at denne subjektive treårsfristen var ute, i tillegg til de objektive tidsfristene. Lagmannsretten tok ikke stilling til om hvorvidt den subjektive treårsfristen hadde begynt å løpe. Det er altså ikke korrekt, det som står i svarbrevet fra statsråden. Hun hevder også at den objektive 20-årsfristen var utløpt. Ja, den er gjerne det, når sakene går tilbake til 1945. Ingen av de sakene som behandles i billighetserstatningsutvalgene i dag, er innenfor den objektive 20-årsfristen. Den yngste av disse sakene er faktisk 29 år.

I tillegg unnlater statsråden å opplyse komiteen om at Stortinget i 2004 opphevet den objektive 20-årsforeldelsesfristen når det gjelder saker om skadeforvoldelse mot barn og unge under 18 år. Med denne lovendringen ble det vektlagt at hensynet til de skadelidte skulle veie tyngre enn hensynet til bevisenes styrke og skadevolderens behov. Man kan vel si at disse barna faller inn under denne kategorien – eller gjelder ikke dette når det er staten som er den saksøkte? De skal med andre ord få sin billighetserstatning, som de skal ta imot med glede, og så skal de sette seg pent ned og være takknemlige – uten å få mulighet til å få prøvd saken sin for domstolene. Hvor er menneskerettighetene? Hvor er rettssikkerheten?

Ikke bare det at statsråden har unnlatt å fortelle alt, men at de rød-grønne partiene på Stortinget støtter dette, er over min fatteevne. Man spekulerer om hva som er motivet. Kan det vise seg at det er at dette blir for dyrt for

staten, eller at det blir for mye arbeid? Jeg kan ikke finne noen andre motiver. Å klappe med den ene hånden for så å slå med den andre er ikke politikere verdig.

Jeg har et håp om at regjeringspartiene nå snur i tolvte time i denne saken, slik at den ikke blir stående som nok et eksempel på et trist kapittel når det gjelder barnehjemsbarna og spesialskolebarna. Hvis vi skal ha noen som helst tro på og respekt for hva som blir sagt i denne sal og fra denne talerstol, må det skje.

Jeg tar opp forslaget fra opposisjonen.

Presidenten: Representanten Karin S. Woldseth har tatt opp det forslaget hun refererte til.

May Hansen (SV) [11:44:44]: Bakgrunnen for dette forslaget – som foregående taler sa, har vi behandlet det tre ganger i denne stortingsperioden – er St.meld. nr. 24 for 2004–2005, som omhandler en tragisk side av norsk barnevernshistorie. Mange har fått sin barndom og sitt voksne liv ødelagt. Kartleggingsutvalget, som ble oppnevnt i 2003, har slått fast at det foregikk omsorgssvikt og alvorlige fysiske, psykiske og seksuelle krenkelser på barnehjem og spesialskoler.

Kartleggingsutvalget konkluderte med at det i perioden 1945–80 har vært en betydelig forekomst av vold og seksuelle overgrep i barnevernsinstitusjoner, og at de fleste overgrepene har de ansatte stått for. Ved behandling av St.meld. nr. 24 slo en samlet komité fast at mange tidligere barnehjemsbarn og barn fra spesialskoler har vært utsatt for omsorgssvikt og overgrep av alvorlig karakter. Komiteen pekte også på at det kunne være vanskelig å få erstatning etter de alminnelige erstatningsreglene, bl.a. på grunn av manglende ansvarsgrunnlag, manglende dokumentasjon og ikke minst foreldelse. På bakgrunn av dette vedtok Stortinget en særlig tilpasning av Stortingets billighetserstatning. Kravene til bevis ble senket. Det skal legges avgjørende vekt på en egenerklæring og en bekreftelse på barnehjemsoppholdet. Erstatningsbeløpet er på inntil 300 000, og det gjelder kun denne gruppen.

Vi vet at arkiver og papirer fra institusjonene er mangelfulle og til dels fraværende. Det var derfor viktig for komiteen å presisere at det skulle gjøres en tilpasning både i beviskrav og i erstatningsutmålinger for denne gruppen. Det ble også presisert at erstatningen etter en tilpasset erstatningsordning ikke vil avskjære personer fra denne gruppa muligheten for å gå til erstatningsrettslig søksmål på bakgrunn av de samme forhold.

Det er et stort ansvar når det offentlige går inn og overtar ansvaret for barn som er utsatt for omsorgssvikt. I St.meld. nr. 24 for 2004–2005 pekes det på at staten hadde et ansvar som overtilsyn gjennom Sosialdepartementet ved barnevernsinspektørene og etter hvert gjennom fylkesmennene ved barnevernssekretærene. De politiske styremaktene hadde også et ansvar for lov og regelverk i tillegg til det overordnede ansvaret for det aktuelle fagområdet. Det er derfor ikke mulig å peke på en klar ansvarsfordeling mellom staten, kommunen og private. Ansvarsforholdet må vurderes konkret i hver enkelt sak.

SV har i ettertid av behandlingen av meldingen vært

opptatt av at erstatningsordningen skal fungere fleksibelt og tilpasset. Det har vært viktig å få ned saksbehandlings-tida slik at de det gjelder, ikke må vente så lenge på et svar. Her er det på flere områder gjort forbedringer – det gjelder saksbehandlingstid, og det er nedsatt flere utvalg for å få dette på plass.

SV står selvsagt bak den merknaden vi den gangen var med på. Vi forutsetter fra SVs side at komiteens merknad om foreldelse legges til grunn i disse sakene. Jeg vil vise til at det i St.meld. nr. 24 for 2004–2005 henvises til Innst. O. nr. 18 for 1995–1996, hvor det står:

«Komiteen viser til at staten har anledning til å frafalle en foreldelsesinnsigelse, og at dette også nesten uten unntak gjøres i praksis der skadelidte ellers ville lide uforskyldt tap. Komiteen vil understreke viktigheten av at denne praksis konsekvent følges opp, ikke minst i saker der det reises krav mot det offentlige for feil eller forsømmelse mot barn og unge. Komiteen mener det ville være klart urimelig om skadelidte ble møtt med en påstand om foreldelse i slike tilfeller, og ber departementet påse at reglene om frafallelse av foreldelse praktiseres i henhold til forutsetningene.»

SV er også opptatt av at vi framover må sikre oss mot at det skjer overgrep og omsorgssvikt i barnevernet. Det er derfor helt nødvendig med kvalitetssikring og et kontroll- og tilsynsapparat som fungerer.

Til sist: Jeg mener at representanten – og tidligere statsråd – Dåvøy for så vidt har noe av skylden for at vi har kommet i den situasjonen vi har, fordi det ble klart presisert overfor oss at det ikke var nødvendig med en lovendring.

Laila Dåvøy (KrF) [11:50:15]: Dette er en svært viktig sak, og det er ikke første gang den settes på dagsordenen, som flere har sagt.

Da jeg som statsråd fremmet St.meld. nr. 24 for 2004–2005 om erstatningsordninger for barn i barnehjem og spesialskoler for barn, hadde jeg aldri forestilt meg at jeg skulle stå her tre år senere og måtte forsvare det Bondevik II-regjeringen og et samlet storting var enig om, nemlig ikke å påberope seg foreldelse i erstatningssaker som gjelder tidligere barnehjemsbarn.

Allerede i stortingsmeldingen ble dette tatt opp. Jeg tillater meg å sitere et par avsnitt fra meldingen:

«Det er utarbeidd egne retningslinjer for behandlingen av slike krav, jf. kgl. res. av 20. desember 2002. Det er ein viss praksis for at staten ikkje gjer gjeldande forelding.»

Videre vil jeg sitere fra samme melding, som igjen siterer fra justiskomiteens Innst. O. nr. 18 for 1995–96:

«Komiteen viser til at staten har anledning til å frafalle en foreldelsesinnsigelse, og at dette også nesten uten unntak gjøres i praksis der skadelidte ellers ville lide uforskyldt tap. Komiteen vil understreke viktigheten av at denne praksis konsekvent følges opp, ikke minst i saker der det reises krav mot det offentlige for feil eller forsømmelser mot barn og unge. Komiteen mener det ville være klart urimelig om skadelidte ble møtt med en påstand om foreldelse i slike tilfeller, og ber departementet påse at reglene om frafallelse

av foreldelse praktiseres i henhold til forutsetningene.»

Dette er altså fra justiskomiteens innstilling for 1995–96.

Da komiteen behandlet stortingsmeldingen, ville den forsikre seg enda sterkere, og sa at den forutsatte at foreldelse ikke ble gjort gjeldende i saker som omfatter denne gruppen. Det er en veldig klar og sterk formulering.

De tidligere barnehjemsbarna – og jeg tror jeg tør påstå alle sentrale politikere – oppfattet det slik da komiteen behandlet stortingsmeldingen, at foreldelse ikke ville være et problem framover. Det hadde vi faktisk avklart.

Til tross for dette: Ved den første erstatningssaken som ble reist mot staten, besluttet den daværende barne- og likestillingsministeren i Stoltenberg II-regjeringen – jeg mener det må ha vært Karita Bekkemellem – at foreldelse skulle gjøres gjeldende. Dermed har dagens regjering klart å gjøre Stortingets klare føringer og beslutninger om til et juridisk spørsmål. På gjentatte spørsmål fra ulike opposisjonspolitikere svarer Regjeringen med juridiske argumenter. Senere har regjeringspartiene i Stortinget akseptert en slik praksis.

Verken jeg, opposisjonspartiene eller tidligere barnehjemsbarn forstår hvordan det er mulig å gjøre dette mot en allerede sårbar gruppe mennesker, mot enkeltpersoner som har lidd stor urett, og som det offentlige ikke klarte å beskytte.

For meg dreier ikke denne saken seg om jus, men om en verdig behandling og avslutning av mange enkelttragedier.

Regjeringen og regjeringspartienes stortingsrepresentanter har hatt alle muligheter i tre år til å foreslå og fremme lovendringer – hvis det er jusen som er problemet. Det har de ikke gjort. Saken er pinlig for en rød-grønn regjering som gir inntrykk av å tale de svakes sak.

Det er aldri for sent å snu. Jeg vil derfor på det sterkeste be regjeringspartienes stortingsrepresentanter i denne sal i dag om å avslutte denne tragiske saken ved å støtte mindretallets forslag.

Odd Einar Dørum (V) [11:54:51]: Først et lite vitnemål: Jeg har i andre faser av mitt liv sittet i den andre enden av ansvarsskalaen og prøvd å skape løsninger for mennesker, og har da hatt mange juridiske dokumenter rundt meg. Og jeg vet i hvert fall én ting – at hvis det ikke gjøres et håndverksarbeid for at det juridiske er i orden, hjelper det ikke om Stortinget vedtar gode meninger. Jeg skjønner for så vidt veldig godt dem som har oppnådd en enstemmig merknad, for enstemmige merknader medfører ofte en lykkestund for stortingsrepresentanter. Men kaldusjen min får være at enstemmige merknader i og for seg ikke holder, med mindre den andre siden er innstilt på å følge opp. En enstemmig merknad fra Stortingets side er ikke det samme som et romertallsvedtak, som et lovvedtak eller som en annen type vedtak. Det er faktisk derfor jeg er med på et forslag: for å fremme et vedtak. Så kan man kanskje i etterpåklokskapens navn si at det burde vært tatt opp før, men da satt jeg i en litt annen sammenheng, og det var ikke naturlig. Men med min innsikt i dette, nemlig de menneskene det gjelder, gruppen det gjelder, og med

den maktesløshet jeg til dels har følt – sågar i denne stortingsperioden, da jeg prøvde å oppnå rettferdighet for de krigsseilerne som hadde hatt den vanskelige oppgaven å dekke bare søksmålene i Vichy-regimets leirer, men ikke andre steder, og som ikke oppnådde noe, og de siste er i ferd med å dø – vet jeg veldig godt at vi har et ansvar.

Så husker jeg selvfølgelig i en annen rolle i mitt liv, alle de gangene med en pågående opposisjon – jeg syntes alltid at den hadde en moralsk rett til å løfte sakene.

Og så vil jeg gjerne si at sakene er vanskelige.

Jeg er enig med dem som nå sier at barn er i en veldig sårbar situasjon, og det er jo et uttrykk for at Stortinget har skjønnet det. Og så vidt jeg husker, opphevet vi i 2004 den 20-årige foreldelsesfristen ved skadeforvoldelse mot barn og unge under 18 år. Da har Stortinget skjønnet at slik har det vært, og da gjorde man et lovgrep. Egentlig burde man nå istedenfor å prøve å legge seg så tett opp til hverandre som overhodet mulig – jeg ser at regjeringspartiene gjør det de kan med det, gitt situasjonen – ha vært i en praktisk dugnadssituasjon for å sørge for at de menneskene det gjaldt, var skadsløse. La meg gjerne si det slik at jeg har for mange ganger i mitt liv levd som ombud og følt at jeg har stanget hodet i veggen, fordi det formelle systemet har gått meg imot. Derfor er jeg med åpne øyne og med vitende og vilje med på det praktiske forslaget i dag, for jeg tror ikke det er så mange andre måter å gjøre det på. Det vil være regjeringspartiernes utfordring å finne en praktisk løsning, hvis de i realiteten mener det som lå i den enstemmige merknaden. Det vil det være.

Så er det helt klart slik at man etter lang tid ikke husker de juridiske argumentene. De har jo i andre sammenhenger ført til at vi har prøvd å lage fornuftige erstatningsordninger, billighetserstatningsordninger. Men på noen områder blir det veldig spesielt, og det er grunn til å minne om hvordan en rekke norske kommuner har gått ganske tungt inn i alvoret i forbindelse med barnehjemsbarn. Vi kjenner situasjonen i denne byen, i Oslo, hvor man virkelig har gått inn og skjønnet at dette har vært noe man har vært nødt til å rydde opp i. Det har ikke vært politisk strid om det. Det har vært grunn til å ta det veldig på alvor.

Mitt bidrag – basert på den kunnskap livet har gitt meg – er at det mest praktiske og fornuftige man kan gjøre for å oppnå noe som helst, er å be om at man støtter det forslaget som er fremlagt, for der bes Regjeringen opptre på en slik måte at det blir praktisk mulig. Hvis ikke vil enhver ansvarlig og seriøs statsråd være i klemma mellom a) lovgivningen, b) Regjeringsskattedirektoratets mange og tunge notater, som er til internt bruk i regjeringsskattedirektoratet, og c) sitt blødende hjerte for saken. Siden hensikten her er at det blødende hjertet skal nå fram, er det praktiske uttrykket å stemme for forslaget.

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:58:55]: Ved behandlingen av St.meld. nr. 24 for 2004–2005, Erstatningsordninger for barn i barneheimar og spesialskular for barn med åtferdsvanskar, vedtok Stortinget at erstatning skulle skje gjennom en tilpasning av Stortingets billighetserstatningsordning.

Kravene til bevis er her senket. Det skal legges mindre

vekt på hvilke følger det som skjedde, har fått for den enkelte. Det skal legges avgjørende vekt på en egenerklæring og en bekreftelse på barnehjemsoppholdet.

Den øvre beløpsgrensen ble hevet til 300 000 kr. Det kan søkes om slik billighetserstatning selv om man har fått erstatning fra en kommunal vederlagsordning. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet har mottatt nærmere 2 000 søknader om erstatning etter den tilpassede billighetserstatningsordningen.

I innstillingen til stortingsmeldingen støttet komiteen departementets vurdering, at det ikke var behov for endringer i den alminnelige erstatningsretten tilpasset denne gruppen. Komiteen forutsatte imidlertid i en merknad at foreldelse ikke blir gjort i disse sakene.

Staten har i et erstatningssøksmål fra et tidligere barnehjemsbarn påberopt seg foreldelse. Komiteens forutsetning var et viktig moment i vurderingen av foreldesspørsmålet. Staten må imidlertid også ta med flere andre prinsipielle og viktige momenter i den helhetlige vurderingen av om foreldelse skulle påberopes.

Hovedtanken bak reglene om foreldelse av erstatningskrav er at den skadelidte bør framsette sitt krav innen rimelig tid etter at skaden er konstatert. Bevisbyrden taler for dette, ettersom bevis for hva som har skjedd, hva som er årsaken til skaden, vil bli svekket eller gå tapt med tiden. De fleste hensyn bak foreldelsesreglene gjør seg gjeldende i saker som dette. Dokumentbevis er tapt, og vitner og oppgitte overgripere er gamle og eventuelt også døde og dermed avskåret fra å kunne bidra med sin oppfatning og imøtegå alvorlige beskyldninger som framsettes. Vitneutsagn vil være preget av at saken ligger rundt 40 år tilbake. De bevisproblemer domstolene vil stå overfor i barnehjemssakene, underbygges av at Stortinget foretok en særskilt tilpasning av sin billighetserstatningsordning for gruppen.

Hovedregelen er at erstatningskrav foreldes tre år etter at den skadelidte fikk, eller burde ha skaffet seg, nødvendig kunnskap om skaden og den ansvarlige. Denne fristen gir den skadelidte rimelig tid. I saken hvor staten påberopte seg foreldelse, var denne subjektive treårsfristen ute, i tillegg til de objektive fristene. Saksøker var for øvrig, gjennom et forlik med kommunen, allerede tilkjent en erstatning på 725 000 kr for de samme faktiske forhold som ligger til grunn for søksmålet mot staten. I tillegg vil vedkommende kunne søke billighetserstatning for oppholdet på barnehjemmet etter Stortingets tilpassede billighetserstatningsordning.

Jeg vil avslutningsvis presisere at foreldesspørsmål vil bli konkret vurdert i hver enkelt sak som blir reist mot staten. Merknaden fra komiteen vil inngå som et sentralt moment i dette beslutningsgrunnlaget.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Karin S. Woldseth (FrP) [12:02:42]: Jeg har lyst til å spørre statsråden om en av de tingene hun nevner i sitt svarbrev til komiteen, hvor det står:

«I den saken som har vært behandlet i rettsapparatet og hvor staten påberopte foreldelse var denne

subjektive treårs fristen ute, i tillegg til de objektive frister.»

Når det gjelder barn og unge – og man må jo kalle disse barnehjemsbarna «barn og unge» – var ikke statsråden kjent med at den objektive 20-årsfristen ble vedtatt fjernet av Stortinget i 2004? Og er ikke statsråden kjent med at lagmannsretten ikke tok stilling til at den subjektive foreldelsesfristen på tre år var utgått?

Statsråd Anniken Huitfeldt [12:03:37]: Tingretten behandlet både den subjektive treårsfristen og den objektive tiårsfristen og konkluderte med at begge disse var utløpt. Lagmannsretten konsentrerte seg om den objektive 20-årsfristen. For øvrig var ikke lagmannsretten uenig i tingrettens konklusjon med hensyn til treårsfristen.

Laila Dāvøy (KrF) [12:04:09]: Jeg føler at vi alle sliter med denne saken. Vi vil veldig gjerne gjøre det beste for disse tidligere barnehjemsbarna.

Jeg har ett spørsmål – som forundrer meg litt – som jeg har tenkt på siden denne rettssaken kom opp. Det var da staten første gang påberopte seg foreldelse. Hvorfor valgte ikke Regjeringen i stedet å gå til det skrittet å gjøre noe med lover og regler for at Stortingets intensjoner skulle oppfylles, framfor å grave seg ned i jusen sammen med regjeringsadvokaten og si at dette ikke lar seg løse? Hvorfor i all verden gikk man ikke andre veien og løste det enten praktisk eller juridisk? Det skjønner jeg ikke.

Statsråd Anniken Huitfeldt [12:04:56]: I rettssalen er det, som representanten Dāvøy vet, behov for å grunnegi når man skal avsi en dom. Altså: Det må være grunnlag for å avhøre vitner og vite om påstander kan imøtegås. Derfor må staten i disse sakene foreta en individuell vurdering. Det betyr ikke at man påberoper seg foreldelse i alle saker, men det må være grunnlag for å føre sakene i henhold til de bevisene som føres fram.

Denne merknaden fra komiteen og fra Stortinget har vært vurdert rettslig. Det er et viktig moment når staten foretar en beslutning om man skal påberope seg foreldelse eller ikke i den enkelte sak, men det er ikke en lov som er besluttet i Stortinget.

Karin S. Woldseth (FrP) [12:05:55]: Jeg hører hva statsråden sier, men nå er det nå slik at denne merkna-den også kommer fra regjeringspartiene sammen med resten av Stortinget. Jeg stiller meg litt undrende til at man ikke i det minste moralsk overfor disse 2 000 – kanskje enda flere – som har vært utsatt for vold og overgrep fra det offentliges side, vurderer det og legger merkna-den til grunn som retningsgivende, og ikke bruker argumenter som at vedkommende som gikk til sak, faktisk hadde fått 750 000 kr fra kommunen, for det har lite eller ingenting med denne saken å gjøre. Det sa vi også helt klart ifra om i merkna-dene til St.meld. nr. 24 for 2004–2005.

Statsråd Anniken Huitfeldt [12:06:52]: Det er jo bl.a. etiske vurderinger som har ligget til grunn for at vi har vært opptatt av Stortingets billighetserstatningsordning. For en

del av barnehjemsbarna har det vært vesentlig å bli trodd. Det å bli avhørt i en rettssak med vitner – som kanskje er døde – kan være vel så belastende som å få en erstatning fra Stortingets billighetserstatningsordning, hvor man kun legger vekt på hva vedkommende selv forteller om, og med bevis på at man har vært på det aktuelle barnehjemmet på den bestemte tiden. Jeg mener det har vært viktig i denne saken. Det viktigste har vært at barnehjemsbarna skal bli trodd, selv om ikke alt kan bevises i ettertid.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Olemic Thommessen (H) [12:08:00]: Representantene Woldseth, Dāvøy og Dørum har på en utmerket måte redegjort for de dilemmaer og problemstillinger som vi har diskutert i denne saken. Jeg viser spesielt til representanten Dørum's betraktninger rundt problemstillingene til det å gjennomføre Stortingets ønske. Det er jo litt til ettertanke at her sitter vi med et storting som egentlig er enig i sak, men hvor muligheten til faktisk å gjennomføre det som er Stortingets vilje, strander. Jeg kan ikke si at jeg synes posisjonen har redegjort utfyllende for hvorfor det ikke skal være mulig. Det er et spørsmål om vilje til å sette dette gjennom. I den sammenheng synes jeg det er grunn til å henlede oppmerksomheten på den gruppen vi snakker om. Dette er en gruppe som har behov for noe klart å forholde seg til, et klart signal. De trodde de hadde fått det. Da er det ekstra viktig å bekrefte det, synliggjøre at dette er Stortingets vilje. Stortinget bestemmer i dette landet, og da blir det slik som Stortinget bestemmer.

Det er ikke noe vanskelig, fra et juridisk synspunkt, å forstå at merknader har en annen vekt enn vedtak, osv. Men det har jo tross alt ikke vært tvil om hva vi har ment. Vi har ment det som merknaden sier, og da bør man faktisk holde seg til det. Det har også vært, synes jeg, ganske gode grunner for hvorfor man ikke gikk dypere inn i denne materien og foretok vedtak den gangen. At vi – og vi er Stortinget i denne sammenheng – ikke har greid å holde orden, og ikke har greid å formulere oss på en formell måte gjennom vedtak som gjør at dette kan settes igjennom på en troverdig måte, bør ikke lastes dem som her er sakens kjerne: de som har behov for en klar linje.

Jeg synes dette er en sak til stor ettertanke. Det er en sak til ettertanke når det gjelder hvordan Stortingets vilje faktisk kan effektueres i sin alminnelighet. Og det er en sak til ettertanke med hensyn til vår evne til å imøtekomme en avgrenset gruppe mennesker. Vi pådrar oss ikke noen store problemer ved å imøtekomme dem. Jeg synes det er kjedelig at vi faktisk ikke greier å gjøre det på en fyllestgjørende og ordentlig måte.

Karin S. Woldseth (FrP) [12:11:30]: Det er et tema innenfor denne saken som vi ikke har snakket så mye om. Jeg var så vidt innom det i mitt innlegg. Men jeg har lyst til å fokusere litt på det.

Blant barnehjemsbarna og spesialskolebarna er det voksne som ønsker å få prøvd saken sin for retten. De

har vitner, de har dokumenterte bevis, men får altså ikke muligheten til det. De vil bare ha stadfestet gjennom retten at det de sier, er riktig, og de vil ha en dom på staten for det den har gjort. Det man gjør, er å avspise dem med litt penger, som en erstatning. Det er jeg veldig glad for. Mange av dem trengte det. Det var sårt tiltrengt. Men de som faktisk ønsker å få saken sin prøvd for retten, har ikke muligheten til det, til tross for at vi har et samlet storting som sier at man skal sette foreldelse til side i disse sakene. Men vi har altså en regjeringsadvokat, og vi har en statsråd som sier at vitnene er gamle og døde, og at det er vanskelig for dem som ønsker å ta disse sakene opp. Men tro meg: De som faktisk tør å gå så langt, orker å gå så langt at de vil prøve saken sin for retten, orker også å stå i det, fordi for dem er det svært viktig.

Men skal vi, i det demokratiske Norge, nekte dem å få saken sin prøvd for retten fordi disse sakene er 29 år gamle? Jeg synes at det strider mot alle gode rettsprinsipper. Jeg synes for øvrig også at det strider mot menneskerettighetene at man ikke skal få prøvd saken sin. Det synes jeg er fryktelig leit.

Til slutt: SV sa nettopp at de stod bak merknaden. Slik jeg har jobbet med SV i denne komiteen i de siste åtte årene, ville jeg ha trodd at når SV sa det, så mente de det. Men de velger altså nå allikevel ikke å støtte opposisjonen i det forslaget. Det står ikke noe annet i det forslaget som vi nå vil ha fundert, at man skal «sikre at staten ikke påberoper seg foreldelse». Det vi har skrevet som en merknad, og som SV da støttet, vil vi nå bare ha som et vedtak. Jeg håper, med de signalene som representanten Hansen kom med fra talerstolen for et lite øyeblikk siden, at SV støtter opposisjonen i det forslaget.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3. (Votering, se side 2098)

Sak nr. 4 [12:14:47]

Forslag fra stortingsrepresentant Gjermund Hagesæter på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre oversendt fra Odelstingets møte 13. februar 2009 (jf. Innst. O. nr. 43):

«I

Stortinget ber Regjeringen etablere en ordning som indeksregulerer beløpene for hhv. egenutført og innkjøpt FoU i Skattefunn-ordningen hvert år.

II

Stortinget ber Regjeringen styrke Skattefunn-ordningen ved at regelen om maksimal timesats på 500 kroner fjernes.

III

Stortinget ber Regjeringen styrke Skattefunn-ordningen ved å fjerne regelen om at ved personal- og indirekte kostnader, begrenses antall timer for egne ansatte til maksimalt 1 850 timer pr. år.

IV

Stortinget ber Regjeringen gjeninnføre tilskuddsordningen for ulønnet arbeid som ikke omfattes av den ord-

nære Skattefunn-ordningen med virkning fra og med arbeid som er utført i 2008. Ulønnet arbeid som har funnet sted i 2006-2007, gis tilskudd i form av bagatellmessig støtte på samme måte som for perioden 2002-2005.

V

Stortinget ber Regjeringen evaluere hvordan Skattefunn-ordningen kan innrettes for å bidra bedre til forskning og utvikling også for større virksomheter.

VI

Stortinget ber Regjeringen opprette et eget styringsorgan for Skattefunn, med flertall av brukerrepresentanter.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 2098)

Sak nr. 5 [12:15:08]

Forslag fra stortingsrepresentant Gjermund Hagesæter på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. februar 2009 (jf. Innst. O. nr. 43):

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett 2009 legge frem forslag om å utvide skattefradragordningen for tilbakeføring av underskudd slik at også selskaper som ikke har hatt overskudd de to foregående årene før underskuddsåret, samt bedrifter med større underskudd enn 20 mill. kroner, også blir omfattet av ordningen.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 2099)

Thorbjørn Jagland gjeninntok her presidentplassen.

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Stortinget går nå til votering.

I sak nr. 1 foreligger det ikke noe voteringstema.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten har Bjørg Tørresdal satt fram et forslag på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme sak for Stortinget med en grundig gjennomgang av utfordringer skolene står overfor i møte med asylsøkerbarn bosatt i mottakssentre, herunder:

- Se på opplæringslovens muligheter for å avvike fra skoletidens lengde på 30 timer i uken for denne gruppen, eventuelt gjøre nødvendige lovendringer for å sikre større grad av fleksibilitet hva gjelder antall pliktige skoletimer.
- Vurdere å legge til grunn oppfølgingsvedtak fra mottakssenteret som grunnlag for tilpasset opplæring

med individuell opplæringsplan fremfor å måtte gå veien om Pedagogisk-psykologisk Tjeneste (PPT).

- Kartlegge hvilket ansvar som tillegges henholdsvis skolen og mottakssenteret når det gjelder opplæringen av det enkelte barn.
- Finne tiltak for å sikre at barn i skolen som ikke har mulighet til verbal kommunikasjon på grunn av at tolk ikke lar seg fremskaffe, får et læringstilbud som gir et godt læringsutbytte.
- Igangsette tiltak knyttet til rekruttering og opplæring av tolker for å sikre at tolketjenesten er tilstrekkelig for å kunne gi asylsøkerbarna et godt læringstilbud i skolen.
- Se på hvordan skolen fungerer som integreringsarena for barn i mottakssentre ved å høste av de erfaringer man nå har på Eidsvoll, og fremme konkrete forslag til hvordan man i de kommuner som får ansvaret for denne gruppen, best kan tilrettelegge for integrering.»

Det voterer alternativt mellom dette forslaget og komiteens innstilling.

Komiteen hadde innstilt:

Dokument nr. 8:130 (2007–2008) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Olemic Thommessen, Kari Lise Holmberg, Sonja Irene Sjøli og André Oktay Dahl om gjennomgang av skolesituasjonen til mindreårige asylsøkere bosatt i mottakssentre – vedlegges protokollen.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble innstillingen bifalt med 52 mot 46 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 12.24.45)

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Under debatten har Karin S. Woldseth satt fram et forslag på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om å ta de nødvendige skritt for å sikre at staten ikke påberoper seg foreldelse i saker som omhandler erstatning til barn i barnehjem og spesialskoler i perioden 1945–1980, i tråd med merknadene fra en samlet familie-, kultur- og administrasjonskomité i Innst. S. nr. 217 (2004–2005).»

Det voterer alternativt mellom dette forslaget og komiteens innstilling.

Komiteen hadde innstilt:

Dokument nr. 8:17 (2008–2009) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Elisabeth Aspaker, Odd Einar Dørum, Hans Olav Syversen og Karin S. Woldseth om å be

Regjeringen ta de nødvendige skritt for å sørge for at staten ikke påberoper seg foreldelse ved søksmål fra tidligere barnehjemsbarn mv. – vedlegges protokollen.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble innstillingen bifalt med 50 mot 49 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 12.25.31)

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Det voterer over forslag fra stortingsrepresentant Gjermund Hagesæter på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre oversendt fra Odelstingets møte 13. februar 2009:

«I

Stortinget ber Regjeringen etablere en ordning som indeksregulerer beløpene for hhv. egenutført og innkjøpt FoU i Skattefunn-ordningen hvert år.

II

Stortinget ber Regjeringen styrke Skattefunn-ordningen ved at regelen om maksimal timesats på 500 kroner fjernes.

III

Stortinget ber Regjeringen styrke Skattefunn-ordningen ved å fjerne regelen om at ved personal- og indirekte kostnader, begrenses antall timer for egne ansatte til maksimalt 1 850 timer pr. år.

IV

Stortinget ber Regjeringen gjeninnføre tilskuddsordningen for ulønnet arbeid som ikke omfattes av den ordinære Skattefunn-ordningen med virkning fra og med arbeid som er utført i 2008. Ulønnet arbeid som har funnet sted i 2006–2007, gis tilskudd i form av bagatellmessig støtte på samme måte som for perioden 2002–2005.

V

Stortinget ber Regjeringen evaluere hvordan Skattefunn-ordningen kan innrettes for å bidra bedre til forskning og utvikling også for større virksomheter.

VI

Stortinget ber Regjeringen opprette et eget styringsorgan for Skattefunn, med flertall av brukerrepresentanter.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 51 mot 46 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.26.09)

Votering i sak nr. 5

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Gjermund Hagesæter på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. februar 2009:

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett 2009 legge frem forslag om å utvide skattefradragsordningen for tilbakeføring av underskudd slik at også selskaper som ikke har hatt overskudd de to foregående årene før underskuddsåret, samt bedrifter med større underskudd enn 20 mill. kroner, også blir omfattet av ordningen.»

Voteringstavlene viste av det var avgitt 72 stemmer mot og 27 stemmer for forslaget fra Fremskrittspartiet. (Voteringsutskrift kl. 12.26.34)

Steinar Gullvåg (A) (fra salen): President! Jeg stemte feil.

Presidenten: Da endres stemmetallene. Forslaget er dermed med 73 mot 26 stemmer ikke bifalt.

*Sak nr. 6 [12:26:55]**Referat*

1. (126) En gledelig begivenhet – Om en sammenhengende svangerskaps-, fødsels- og barselomsorg (St.meld. nr. 12 (2008–2009))
Enst.: Sendes helse- og omsorgskomiteen.
2. (127) Internasjonalisering av utdanning (St.meld. nr. 14 (2008–2009))
Enst.: Sendes kirke-, utdannings- og forskningskomiteen.
3. (128) Klima, konflikt og kapital. Norsk utviklingspolitikk i et endret handlingsrom (St.meld. nr. 13 (2008–2009))
4. (129) Forelegg for Stortinget av overenskomster inngått med fremmede makter i 2007
Enst.: Nr. 3 og 4 sendes utenrikskomiteen.

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Ønsker noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 12.28.
